

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PROBLEMATIKA STALKINGU A SPECIFIKA JEHO
ŘEŠENÍ V RÁMCI MĚSTSKÉHO ŘEDITELSTVÍ
POLICIE PLZEŇ**

Autor práce: Petra Bláhová, DiS.
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: prezenční
Vedoucí práce: Mgr. Bc. Radovan Sládek
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně. Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Radovanu Sládkovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce, také Mgr. Jiřině Zoubkové za jazykovou korekci textu.

ABSTRAKT

BLÁHOVÁ, P. *Problematika stalkingu a specifika jeho řešení v rámci činnosti Městského ředitelství policie Plzeň : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2015. 72 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Bc. Radovan Sládek

Klíčová slova: stalking, nebezpečné pronásledování, pachatel, oběť, falešná oběť stalkingu, viktomologie, pomoc

Práce pojednává o problematice stalkingu a specifík jeho řešení v rámci činnosti Městského ředitelství policie Plzeň. Od platnosti aktualizovaného trestního zákoníku, 1. 1. 2010 je nebezpečné pronásledování v České republice postižitelné jako trestný čin. Hlavním cílem je definování stalkingu z hlediska společenského, psychologického a trestně právního. Práce pomocí metody popisu uvádí druhy stalkingu, pachatele stalkingu, oběti stalkingu, postup policie při řešení stalkingu a pomoc psychologického a sociálního poradenství. Dalšími cíli je a zhodnotit postup policie ve věci stalkingu se zaměřením na Městské ředitelství policie Plzeň. V práci je použita metoda dotazníkového šetření a kazuistiky obětí nebezpečného pronásledování.

ABSTRACT

BLÁHOVÁ, P. *The issue of stalking and the specifics of its solutions in the activities of the Municipal Police Headquarters Pilsen : Bachelor thesis.* České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2015. 72 p. Supervisor : Mgr. Bc. Radovan Sládek

Key words: stalking, offender, victim, false victim of stalking, victimology, assistance

This thesis discusses stalking and specifics of the solutions in the activity of the Municipal Police Headquarters Pilsen. Since update of the Criminal Code in 2010 stalking is punishable as criminal offense. Main objective is to define stalking in social, psychological and criminal aspect. The work is using method of description to indicate types of stalking, offenders, victims, police procedures in dealing psychological and social counseling. Other goals are to determine and evaluate this process with a focus on the Municipal Police Headquarters. There is used method of questionnaire survey in the work and case studies of victims of stalking.

Obsah	
ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	10
2 STALKING	12
2.1 Vymezení pojmu stalking.....	12
2.2 Historický vývoj stalkingu	13
2.3 Metody stalkingu	14
2.3.1 Cyberstalking.....	16
2.3.2 Motivace pachatele stalkingu.....	17
2.4 Pachatelé stalkingu	18
2.4.1 Rozdělení stalkerů z pohledu jejich nebezpečnosti ve vztahu k oběti.....	21
2.5 Oběti stalkingu.....	24
2.5.1 Falešné oběti stalkingu.....	26
2.5.2 Syndrom falešné viktimizace u stalkingu	27
2.7 Trestně právní úprava stalkingu	28
3 POSTUP POLICIE PŘI ŘEŠENÍ STALKINGU	31
3.1 Krátkodobá ochrana osoby	31
3.1.1 Poskytování krátkodobé ochrany.....	34
3.1.2 Povinnosti navrhovatele.....	35
3.1.3 Povinnosti specialisty posuzovatele.....	35
3.1.4 Povinnosti policistů integrovaného operačního střediska.....	36
3.1.5 Povinnosti vedoucího operačního odboru krajského ředitelství	36
3.2 Vykázání.....	37
3.2.1 Postup policisty po oznámení incidentu	38
3.2.2 Dotaz na vykázanou a násilnou osobu	40
3.3 Zhodnocení postupu policie ve věci stalkingu	40

4 POMOC PSYCHOLOGICKÉHO A SOCIÁLNÍHO PORADENSTVÍ	42
4.1 Prevence stalkingu.....	42
4.1.1 Možnosti obrany proti nevyžádaným telefonátům	42
4.2 Psychologická pomoc obětem trestné činnosti.....	43
4.2.1 Systém psychologické pomoci.....	44
4.2.2 Krizový intervent	44
4.2.3 Lektor a skupina krizové intervence	45
4.2.4 Administrativní pomůcky	45
4.3 Pomoc pro oběti stalkingu	46
4.4 Organizace poskytující pomoc a poradenství při stalkingu.....	46
5 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	49
5.1 Výzkum	49
5.2 Výsledky výzkumu.....	50
5.3 Analýza výsledků dotazníkového šetření	55
6 PREZENTACE KAZUISTIK.....	56
ZÁVĚR.....	66
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	68
SEZNAM GRAFŮ	71
SEZNAM KAZUISTIK	71
SEZNAM TABULEK.....	71
SEZNAM PŘÍLOH.....	72

ÚVOD

Doba, ve které dnes žijeme, s sebou přináší mnoho nových společenských jevů, jak pozitivních tak bohužel i negativních. Jedním z negativních jevů je nebezpečné pronásledování neboli stalking, který představuje moderní fenomén, o kterém se diskutuje jako o zatím otevřeném problému, a v poslední době se nebezpečnému pronásledování dostává stále více pozornosti.

Od 1. 1. 2010 vstoupil v účinnost nový trestní zákoník, který poprvé zavádí a definuje skutkovou podstatu nebezpečného pronásledování, tedy stalkingu, mezi trestné činy. Díky tomuto kroku byla orgánům činným v trestním řízení dána pravomoc postihu pachatele a současně s tím i možnost poskytnutí právní ochrany oběti nebezpečného pronásledování a efektivnější zamezení pokračování v takovémto trestném jednání. V tomto momentě došlo k možné úlevě lidí, kterých se tato problematika týká. Aktualizace trestního zákoníku a vytvoření nového trestného činu, bylo odezvou na zvyšující se počet případů pronásledování. Zájem o tento fenomén nastal hlavně díky případům obtěžování známých osobností, ale také kvůli několika případům na území České republiky, které skončily vraždou. Dříve tento pojem trestní zákon neznal, a i když docházelo k případům, které bylo možné za stalking považovat, nebylo tedy možné je trestně stíhat. Za takové jednání byla trestní odpovědnost uplatňována jen v rámci jiných trestných činů, a tudíž nebyla tolik důsledná. I když se dnes oběti stalkingu práva domohou, jejich život je v mnoha ohledech stále narušen.

Tento fenomén však není neznámý odborníkům, zejména psychologům, psychiatrům a orgánům činným v trestním řízení. Z hlediska historického, se stalking stal známým jevem již v osmnáctém století. Pohled se na tento jev změnil a stalking se stal diskutovaným jevem až v druhé polovině dvacátého století. Stalking se začal stále častěji objevovat v médiích zabývajících se kriminalitou ve spojitosti s těmi nejhoršími delikty, ale i přesto někteří lidé stále nevědí, co si konkrétně pod tímto pojmem představit. Obsah této práce je proto zaměřen na to, aby veřejnost byla s problémem nebezpečného pronásledování seznámena. Zároveň aby lidé věděli, v případě setkání se stalkingem (ať už přímo či nepřímo), na jaké instituce se mohou obrátit a kde hledat pomoc jak psychologického, tak trestně právního charakteru.

Současnost je mimo jiné spojená s rozvojem informačních systémů přinášejících stále nové a snadnější způsoby komunikování. Tento technologický pokrok své tempo stále zvyšuje a tím přináší i nepochybné společenské změny. Jedním z pocitů, který může z tohoto pokroku u člověka žijícího v moderní společnosti vzbudit, je pocit osamění. Příčinou osamění bývá absence reálných vztahů. S ukončením reálného a blízkého vztahu se pak tyto osoby často těžce vyrovnávají. Bojí se osamění, a to je důvod, proč se uchylují k takovým praktikám. Absence či ztráta vztahu zvyšuje výskyt stalkingu i zájem o něj.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Bakalářská práce vychází ze zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, z interních aktů krajského ředitelství Plzeňského kraje, odborné literatury a v neposlední řadě z elektronických zdrojů.

Cílem bakalářské práce je definování stalkingu z hlediska společenského, psychologického a trestně právního. Zjistit, jakým způsobem policie ve věci stalkingu postupuje a zhodnotit postup policie ve věci stalkingu se zaměřením na Městské ředitelství policie Plzeň.

Následující text interpretuje problematiku stalkingu. Úvod práce je zaměřen na jeho různá pojetí. První kapitola definuje pojem nebezpečné pronásledování včetně historie stalkingu.

Druhá podkapitola se věnuje různým metodám stalkingu. Jsou zde uvedeny způsoby a také prostředky, které lze použít a využít k pronásledování a obtěžování oběti. Dále je zde popsán zvláštní druh nebezpečného pronásledování, tedy cyberstalking a motivace pachatele k páčání této trestné činnosti.

Třetí podkapitola charakterizuje pachatele stalkingu. Jsou zde uvedeny typologie pachatelů podle jejich povahových a charakterových vlastností na základě psychologických projektů. A také rozdělení stalkerů z pohledu jejich nebezpečnosti ve vztahu k oběti.

Následuje podkapitola, která se zabývá oběťmi stalkingu. Podle odborné literatury je v tomto textu uvedeno, které pohlaví se častěji stává obětí tohoto trestného činu a jak se nebezpečné pronásledování na obětech podepíše, ať už z psychologického, sociálního či jiného hlediska. Není zde opomenut ani zvláštní syndrom falešné oběti.

Další kapitola analyzuje postup policie při řešení stalkingu. Jsou zde uvedeny postupy směřující k ochraně osoby ohrožené nebezpečným pronásledováním a k zamezení přístupu pachatele k ohrožené osobě, zejména institut krátkodobé ochrany a institut vykázní. Při jejich vymezení je vycházeno ze závazných pokynů policejního prezidenta a z interních materiálů Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje. Jsou zde popsány povinnosti a oprávnění orgánů činných v trestním řízení, práva a povinnosti osoby

ohrožené, osoby vykázané i osoby, které byla poskytnuta krátkodobá ochrana, včetně postupu policie po přijetí oznámení incidentu.

Čtvrtá a zároveň poslední kapitola teoretické části charakterizuje pomoc psychologického a sociálního poradenství. Je zde zmíněna prevence trestného činu nebezpečné pronásledování společně s možnostmi obrany proti nevyžádaným telefonním hovorům. Dále dle závazného pokynu policejního prezidenta charakterizuje psychologickou pomoc pro oběti trestné činnosti a v závěru jsou uvedeny individuální organizace a intervenční centra, na která se lze v případě potřeby psychologické, sociální či právní pomoci obrátit.

Následuje empirická část, kterou tvořena dvěma částmi. První část prezentuje kvantitativní metodu dotazníkového šetření a druhou část reprezentují kazuistiky trestného činu nebezpečného pronásledování, které poukazují na nebezpečnost tohoto trestného činu.

2 STALKING

2.1 Vymezení pojmu stalking

Bakalářská práce se zabývá problematikou nebezpečného pronásledování neboli stalkingu. V následujícím textu je co nejdůležitěji vysvětlen tento pojem. Každý z autorů, který je zde citován, se pokusil o trefnou a přesnou definici nebezpečného pronásledování.

V kriminologii je stalking definován jako: „úmyslné, zlovolné pronásledování a obtěžování jiné osoby, které snižuje kvalitu života a ohrožuje její bezpečnost“. V řeči lovců představoval anglický název „stalking“ stopování, přesněji stopováním uštvat lovenou zvěř k smrti.¹

Walby a Allan řadí stalking společně s domácím násilím a sexuálním napadením do pojmu interpersonální násilí, přičemž pronásledování vymezují jako jednání, které zahrnuje dvě či více událostí, při kterých došlo k obtěžování, vyvolání pocitu strachu, obavy nebo ohrožení. Autoři uvádějí, že interpersonální násilí je velice rozšířené, v průběhu života ovlivnilo přibližně třetinu populace.²

Buskotte stejně jako předchozí autoři uvádí, že stalking je nebezpečný fenomén, jehož hlavním atributem je posedlost, fixace pachatele ať už známého či neznámého na jistou osobu, kterou poté obtěžuje systematicky a vytrvale nevyžádanou a nechtěnou pozorností. Pronásledování je podněcováno domnělým nebo skutečným obdivem či láskou, ale také nenávistí či zlobou.³

Morávková-Vargová definuje stalking jako: „obtěžující a zastrašující chování, které může mít podobu vyhrožování, pozorování, sledování, docházení do místa, bydliště či pracoviště oběti, opakovaných obtěžujících telefonátů či SMS zpráv, zanechávání psaných zpráv, předmětů nebo ničení osobního vlastnictví, přičemž toto chování vyvolává u oběti

¹ ČÍRTKOVÁ, L. VITOUŠOVÁ, P., a kol. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů*. Praha, 2007, s. 115.

² WALBY, S., ALLEN, J. *Domácí násilí, sexuální napadení a pronásledování, výsledky britského výzkumu o kriminalitě*. Praha, 2009, s. 6.

³ BUSKOTTE, A. *Žena v domácím násilí- Z pekla ven*. Brno, 2008, s. 46-47.

strach. Pronásledování bývá často doprovázeno výhružkami či vlastním fyzickým násilím a může mít pro oběť závažné psychické i zdravotní důsledky.⁴

Podle Visingera je cílem stalkingu soustavně a dlouhodobě psychicky mučit vybranou oběť. Za typický znak se považuje snaha o vyvolání pocitu strachu, obav o život svůj i blízkých a vzbuzení pocitu naprosté ztráty soukromí.⁵

Šámal v komentáři k Trestnímu zákoníku popisuje stalking jako dlouhodobé pronásledování, které je prováděno v konkrétně zákonem taxativně vymezených formách jednání, které jsou způsobilé v druhé osobě vzbudit důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví.⁶

2.2 Historický vývoj stalkingu

Tato kapitola se zabývá historickým vývojem stalkingu. Práce se zabývá vývojem pohledu na nebezpečné pronásledování a hlavními iniciativami pro jeho začlenění mezi významné společenské problémy.

Stalking je pokládán za poměrně moderní fenomén. Diskutuje se o něm jako o zatím otevřeném problému, a to zejména z hlediska kriminální psychologie, kriminologie a trestního práva. V odvětví psychiatrie je tento pojem znám už od 18. století. Psychiatr Philippe Pinel a poté jeho žák Dominique Esquirol se zabírali popisem tzv. erotománie (patologická vazba na jinou osobu či erotická náklonnost). Názor na tento jev se mění ve 2. polovině 20. století. Z psychiatrického problému se obtěžování jiné osoby stává pomalu problémem pro vědní obory s úzkou vazbou na kriminalitu. Tradiční psychiatrické pojetí erotománie je nahrazeno výrazem stalking. Pod stalking se nezahrnuje jen erotický obdiv, ale i psychické terorizování motivované nenávistí a pomstou. Může jít i o nenávistí vedené pronásledování na základě privátních kontaktů, zaměstnaneckých vztahů, profesionálních kontaktů nebo sousedských vazeb. Za zločin se stalking považuje od 90. let 20. století.

⁴ MORÁVKOVÁ-VARGOVÁ, B. a kol. *Partnerské násilí*. Praha, 2008, s. 53.

⁵ IPŘÁVNÍK: *Jak postihovat stalking? Zamyšlení nad novou právní úpravou* [online]. 2009 [cit. 25. 10. 2014]. Dostupné z WWW: <http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/art_6587/jak-postihovat-stalking-zamysleni-nad-novou-pravni-upravou.aspx>.

⁶ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník II, komentář*. Praha, 2010, s. 3006.

V polovině 90. let přijímají první státy, kterými jsou Austrálie, Velká Británie nebo USA, tzv. anti-stalkingové zákony a brzy je následují i další země.⁷

Buskotte uvádí, že se v devadesátých letech o stalkingu mluvilo zejména v rámci sledování a obtěžování známých osob a celebrit, tedy herců, zpěváků, politiků či sportovců. Nové průzkumy však prokázaly, že pronásledování celebrit není jediný typ stalkingu a nepatří ani mezi nejčastější. Tímto problémem jsou nejvíce zasaženy zcela obyčejní lidé. Přibližně 2-8 % obyvatel se stává obětí tohoto přečinu. Toto se týká převážně žen, které bývají obecně takřka čtyřikrát více tímto deliktem postiženy.⁸

Do podvědomí veřejnosti se v České republice problematika stalkingu dostává jen pomalu. Nejčastěji prostřednictvím médií, která informují o jednotlivých případech, především pokud končí smrtí.⁹ Situace se zlepšila díky přijetí nového trestního zákoníku, který od 1. 1. 2010 pojímá skutkovou podstatu nebezpečného pronásledování. Tento delikt, který zahrnuje opakované útoky či zastrašování, není již řešen pouze v rámci přestupkového řízení.¹⁰

2.3 Metody stalkingu

Stalker neboli pronásledovatel může svoji oběť pronásledovat prostředky, které nejsou legální, například ničením cizích věcí, podvody či pomluvami, ale i legálními všeobecně neškodnými postupy, tedy telefonováním, zasíláním dopisů či různými dárky. Podle Čírtkové mezi typické metody chování pronásledovatele patří kontakt s obětí pomocí komunikačních prostředků, vyhledávání fyzické blízkosti neboli slídění, dále nátlak a psychické deptání, pokus o kontakt přes třetí osoby, ale i fyzické násilí.¹¹

⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 53-54.

⁸ BUSKOTTE, A. *Z pekla ven-žena v domácím násilí*. Brno, 2008, s. 47

⁹ MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ, B. *Partnerské násilí*. Praha, 2008, s. 55.

¹⁰ IPRÁVNÍK: *Česká podoba stalkingu podle § 354 TrZ v širších než jen trestně právních souvislostech* [online].2010 [cit. 27. 10. 2014]. Dostupné z WWW:

<http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/txtexpresion_%C4%8Desk%C3%A1+podoba+stalkingu+v%C3%A1lkov%C3%A1+helena/art_6562/rbsearchsource_articles/ceska-podoba-stalkingu-podle-354-trz-v-sirsich-nez-jen-trestnepravnich-souvislostech.aspx>.

¹¹ ČÍTRKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 60.

a) Pokusy o kontakt komunikačními prostředky

Tato technika je stalkery využívána nejčastěji. Tomu přispívá současný styl života, který vytváří pro pronásledovatele vhodné podmínky. Mobilní telefony i pevné linky a především internet poskytují pachateli snadné možnosti pro obtěžování oběti. Pronásledovatel může oběť pronásledovat systematicky a bez větších investic. O telefonní teror se jedná obzvláště tehdy, když volající do telefonu mlčí, oběť do telefonu vulgárně napadá, vyhrožuje ji či skrývá svou totožnost. Stejně tak může zanechávat výhružné a obscénní vzkazy i na záznamníku. Mezi vychytralé formy patří umístování vzkazů za stěrače vozidla nebo na pracovní stůl oběti. Pokusy o kontakt obvykle zahrnují moment zastrašení a vyhrožování, ale také slova lásky a obdivu.¹²

Citát z dopisu zaslání ženě, která opustila bývalého přítele poté, co ji fyzicky napadl a způsobil jí středně vážné zranění: „Láska je život. Nikdo mě nezastaví. Najdu si tě všude.“¹³

b) Vyhledávání fyzické blízkosti s obětí a slídění

Charakteristickými projevy pronásledovatele jsou pozorování či hlídání bydliště pronásledované oběti, postávání před místem, kde oběť pracuje, či přítomnost na místech, kde dotyčný tráví svůj volný čas. V jednom případě zaparkoval pronásledovatel svoje vozidlo před domem své oběti, ve kterém dokázal vytrvale čekat celou noc. V jiném případě čekal pachatel na svou oběť na konci pracovní doby před jejím pracovištěm a pokaždé ji sledoval v bezprostředním závěsu na cestě domů.¹⁴

c) Psychický nátlak

K lživým pomluvám a osočování se pachatel uchyluje až v polovině případů nebezpečného pronásledování. Tyto informace mohou být zveřejňovány pomocí plakátů, letáčků nebo jsou zavěšovány na internet. Obvyklé je například zveřejnění telefonního čísla

¹² ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008 s. 60-61.

¹³ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008 s. 60-61.

¹⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 61-62.

pronásledované osoby s tím, že poskytuje sexuální služby. Druhou variantou je vyvěšení falešného inzerátu. Pachatel chce těmito činnostmi dostat svoji oběť pod tlak.¹⁵

d) Kontakt přes třetí osoby

Tento styl je nazýván jako „stalking by proxy“. Zaznamenává se přibližně v jedné třetině případů. Stalker dokáže dovedně zmanipulovat své okolí, a někdy dokonce i okolí oběti. Dokáže je přesvědčit i o tom, že je vlastně pronásledován on sám. Okolí poté organizuje vzájemná setkání, snaží se domluvit oběti, aby byla rozumná, nebo informuje pachatele o úmyslech skutečné oběti.¹⁶

e) Fyzické násilí

Experti se odlišují ve svých názorech v tom, co by při stalkingu pod fyzické násilí mělo spadat a co ne. Brutalita v podobě fyzických útoků posouvá nebezpečné pronásledování do skupiny závažných kauz. Udělování ran, kopanců, úderů či pokousání je zpravidla vnímáno jako signál zvýšeného ohrožení oběti. K závažnému fyzickému napadení pomocí zbraně nebo škrcení může však dojít i nečekaně v situacích, kdy se oběti předtím dařilo vyhýbat se setkání s pronásledovatelem. V rámci stalkingu dochází i k napadení pomocí využití motorového vozidla. Většina pronásledovatelů se uchyluje k tzv. avízům. To znamená, že předem oznamují, co plánují učinit. Obvykle avizují i nejtěžší zločin vraždy, sdělují též termín a způsob jejího provedení.¹⁷

2.3.1 Cyberstalking

Do této kategorie lze zařadit i zvláštní typ stalkingu, tzv. cyberstalking. Tento pojem poprvé použil Deirmenjian a popisoval ho jako stalking v kybernetickém prostoru, tedy pronásledování skrze internet. Cyberstalking zahrnuje zejména zasílání e-mailů, negativní zprávy o oběti v chat-roomech, elektronická sabotáž (slídění v počítači oběti, zavírování počítače, odcizení dat), vyhrožování pomocí internetu.¹⁸

¹⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 61-62.

¹⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 62.

¹⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 62.

¹⁸ ČÍTRKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 63.

Cyberstalkeři navštěvují diskuzní fóra, kde pod falešnou totožností kontaktují oběť. Popřípadě získávají o oběti informace od ostatních uživatelů internetu. Na rozdíl od stalkerů se cyberstalkeři nikdy neuchýlí k fyzickému napadení, využívají pouze komunikační a informační technologie. Zároveň může být každý stalker i cyberstalkerem.¹⁹

Oba tyto druhy stalkingu se od sebe v reálném prostředí příliš neliší. Pachateli bývají ve většině případů muži a v roli oběti se převážně ocitají ženy. I u cyberstalkingu je větší pravděpodobnost, že pachatel a oběť se znají a v dřívější době spolu měli blízký či intimní vztah. Čistě internetové známosti, které se poté obrátí ve stalking, jsou spíše výjimkou. Na druhé straně je cyberstalking lákavý pro širší škálu pronásledovatelů, to proto, že je tak lehce přístupný. Hranici zábran pachatele snižuje i sama technologie, jelikož se vše odehrává virtuálně bez přímého styku s obětí, takže pronásledovatel se může domnívat, že jeho konání je pouhá počítačová hra.²⁰

2.3.2 Motivace pachatele stalkingu

Motivaci lze podle Pauknerové definovat jako: „soubor vnitřních hnacích sil člověka, které ho určitým směrem zaměřují a aktivizují a vzniklou aktivitu udržují. Navenek se tyto síly projevují v podobě motivovaného jednání.“²¹

Spousta lidí si myslí, že stalkeři jsou nemocní či blázniví lidé, nebo že jsou to jednoduše psychopati. V podstatě lze říci, že tento fenomén je určitým projevem posedlé zamilovanosti. Jak je již v předchozím textu zmíněno, ve většině případů pronásledovateli bývají ex-partneři či ex-partnerky, kteří se nebyli schopni s rozchodem a odmítnutím vyrovnat. Takové chování nemá s láskou nic společného, jde spíše o touhu po kontrole a moci. Mnoho pachatelů si na svou oběť dělá nárok a právo, chtějí ji vlastnit. Nechtějí se svých bývalých partnerek či partnerů za žádnou cenu vzdát. Pachatel žije v domněnku, že je mu jeho oběť, tedy milovaná osoba, souzena, ale že ona sama to ještě neví. Toto vše vnímá jako své poslání. I když se spousta těchto pachatelů chová šíleně, netrpí žádnou nemocí,

¹⁹ KOPECKÝ, K. *Stalking a cyberstalking-nebezpečné pronásledování (studie)*. Olomouc, 2010, s. 7.

²⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 63.

²¹ PAUKNEROVÁ, D. a kol. *Psychologie pro ekonomy a manažery*. Praha, 2006, s. 173.

nejsou ani psychopatičtí či nepřičetní. Ostatní pronásledovatelé vedou normální sociální životy a jsou v podstatě nenápadní. Psychologové odlišují základní typy stalkerů.²²

2.4 Pachatelé stalkingu

Následující kapitola analyzuje možné pachatele stalkingu, podrobně rozebere problematiku osobnosti pachatele – typologii pachatele.

V psychologickém slovníku se uvádí, že typologie je: „rozdělení soustavy osob, objektů nebo jevů do skupin podle určitého kritéria, znaku nebo souboru znaků“.²³

V České republice nebyl doposud o problematice stalkingu proveden žádný výzkum ani studie. Proto autorka pro objasnění této problematiky cituje výsledky výzkumů, které byly uskutečněny v jiných státech. Od počátku 90. let se objevují zkušenostní studie. Psychologické projekty mají za cíl zjistit, jaké povahové vlastnosti jsou pro pachatele charakteristické, takže je můžeme chápat jako osobnostní pozadí, které ulehčuje vznik nebezpečného pronásledování. Po metodologické stránce si výzkumy zachovávají klasický styl, skupina pronásledovatelů se podrobí mnoha psychologickým testům a hledají se společné charakteristiky stalkerů. Z počtu různorodých a částečně i protichůdných závěrů je třeba zdůraznit dva zajímavé.²⁴

1. výstup

Psychologické studie zastávají názor, že chování pachatele stalkingu je ovlivněno spíše jeho osobností než situačními příznaky. Z toho vyplývá, že chování oběti nemá na nastartování pronásledování buďto žádný, nebo jen drobný vliv. Jinak řečeno, problém spočívá v pachateli, tedy v jeho osobnosti, nikoli v oběti. Základním zdrojem problémového chování u pachatelů je tzv. nejistá vazba. Ta se projevuje citovou dvojnácností, nejistotou, neschopností řešit závislost ve vztahu, ale i agresivitou. Možnost ovlivnit nebo změnit charakter osoby pachatele, který se utváří již v raném dětství na

²² BUSKOTTE, A. *Z pekla ven-žena v domácím násilí*. Brno, 2008, s. 50

²³ HARTL, P. a HARTLOVÁ, H. *Velký psychologický slovník*. Praha, 2010, s. 132.

²⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň, 2009, s. 215.

základě interakce s matkou, je spíše nereálný. Změnit chování pronásledovatele terapeutickou intervencí tedy není snadné.²⁵

2. výstup

Psychologické studie dále poukazují na zásadní různorodosti v osobnosti pachatelů mužského a ženského pohlaví u tohoto trestného činu. Jedna z oblastí, ve které se značně liší pronásledovatelé mužského pohlaví od ženského, je schopnost řešit problémy. Zatímco u mužů je schopnost řešit problémy poměrně omezena, u žen je tomu naopak. Z toho plyne, že muži se uchylují k pronásledování, jelikož neumí řešit vztahové problémy jiným způsobem. Naproti tomu ženy, které se dopouští tohoto deliktu, provádí své jednání absolutně kontrolovaně a programově. Je tudíž velmi pravděpodobné, že pronásledování bývá u obou pohlaví podporováno rozdílnými osobnostními predispozicemi.²⁶

Většina forenzně orientovaných studií usiluje o objasnění psychologie pronásledovatelů a jejich roztřídění do konkrétních typů. Zároveň se uplatňují různá kritéria, například typ oběti (celebrita, bývalý partner), předchozí vztah oběti, motivace a osobnost pachatele. Jak jsem už v předchozím textu zmínila, pronásledování může být motivováno údajným nebo skutečným obdivem. Tyto motivy jsou často zkreslené či nepravé. Za skutečný motiv bývá často pokládáno zejména vyhledávání kontaktu s obětí či získání totální kontroly nad jejím životem. V roce 1993 zkombinoval Holmes kritéria a roztřídil pronásledovatele do šesti skupin. Jimi jsou:²⁷

- pronásledovatel celebrit („celebrity stalker“)
- pronásledovatel ex-partnera („domestic stalker“)
- pronásledovatel politiků („political stalker“)
- pronásledovatel z vášně („lust stalker“), v jehož chování je již od začátku zvýrazněna sexuální motivace a stěhuje se od oběti k oběti

²⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 71-72.

²⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 72.

²⁷ EPRÁVO.CZ: „Stalking“ z kriminologického pohledu se zaměřením na pachatele a oběť [online]. 2011 [cit. 2. 12. 2014]. Dostupné z www: < <http://www.epravo.cz/top/clanky/stalking-z-kriminologickeho-pohledu-se-zamerenim-na-pachatele-a-obet-73846.html>>.

- pronásledovatel ze zjištěné motivace („hit stalker“), tento pronásledovatel netrpí žádnou psychickou poruchou, vyhlédnutou oběť pronásleduje účelově a hrozí jí i fyzickým násilím
- pronásledovatel zhrzený a odmítnutý v lásce („love-scorned stalker“)

Buskotte ve své knize uvádí rozdělení stalkerů na pět základních typů. Toto teoretické rozdělení se však nedá stoprocentně použít v praxi, je spíše informativního charakteru.²⁸

Prvním typem je tzv. **odmítnutý stalker**. Tito stalkeři sledují nebo utlačují svou oběť, jelikož si zakládají na velice krátkém a povrchním vztahu. Hlavní snahou je smířit se se svou obětí a „dostat ji nazpět“. V některých případech jde ale například o pomstu za to, že byli odmítnuti a opuštěni. Jiní jsou naopak přesvědčeni o tom, že svým chováním přivedou ženu k rozumu. Doufají, že se k nim nakonec zase vrátí a budou společně v tomto „nádherném“ vztahu pokračovat. Pronásledovatelé z této kategorie mohou být velmi agresivní a nebezpeční. V mnoha případech není jejich agrese směřována pouze na samotné oběti, ale i na lidi v jejich okolí, například na nového přítele jeho bývalé manželky.²⁹

Dalším neméně důležitým typem je tzv. **rozhněvaný stalker**. Tito pachatelé zastávají ten názor, že jim bylo ukřivděno. Proto touha po pomstě a odvetě je pohnutkou jejich chování. Chápou sami sebe jako oběť, která se musí bránit proti nespravedlivému jednání. Ve většině případů používají verbální násilí, chtějí slovně ublížit a zastrašit.³⁰

Intimní neboli vztah hledající stalker je pachatel, který je do oběti nešťastně zamilován a věří, že i jeho vyvolená osoba ho bezmezně miluje nebo milovat bude. Snaží se navázat partnerský vztah či dokonce věří, že tento vztah už existuje. Neuvědomují si, že tomu tak není, ani to, že jejich cit ani zájem není opětován. Poté již typicky nepřijímají a ignorují všechna odmítnutí. Druhou možností je, že si odmítnutí vysvětlují ke svému dobru a vykládají si je kladně. Tento typ stalkerů vnímá všechna odmítnutí jako tajná

²⁸ BUSKOTTE, A. *Z pekla ven-žena v domácím násilí*. Brno, 2008, s. 51-52.

²⁹ BUSKOTTE, A. *Z pekla ven-žena v domácím násilí*. Brno, 2008, s. 51.

³⁰ BUSKOTTE, A. *Z pekla ven-žena v domácím násilí*. Brno, 2008, s. 51.

znamení, tedy, že i negativní komunikace s tímto člověkem ho přesvědčuje o vašem zájmu a jeho motivace se ještě stupňuje.³¹

Nekompetentní ctitel je utvrzen v tom, že má na svoji milovanou osobu právo a nerozumí tomu, proč ho jeho zbožňovaná osoba odmítá. Svě oběti se nemálo i agresivně vnucuje. Od předchozího typu stalkera se liší tím, že pokud jsou mu do jeho konání postaveny jakékoli překážky, okamžitě se stáhne do ústraní a zanedlouho si najde jiný objekt. Tedy jiný cíl a jinou oběť.³²

Kořistnický stalker je dalším a posledním typem v tomto rozdělení. Tato skupina je ve srovnání s předchozími skupinami poměrně malá. Cílem tohoto typu pronásledovatelů je především vykovávat násilnou činnost a agresi za každou cenu. Svůj vyhlédnutý objekt pozorují tak nenápadně a detailně, jak je to jen možné. Sestavují si o oběti podrobný obrázek, a až mají dostatečné množství informací, zaútočí. V podstatě se snaží, aby je jejich potenciální oběť nevypozorovala a neobjevila. Jediné, na co se připravují, je útok.³³

2.4.1 Rozdělení stalkerů z pohledu jejich nebezpečnosti ve vztahu k oběti

Tato typologie byla vyvinuta přímo policejními experty, je odvozena z podrobné analýzy 124 případů pronásledování. Autory této nejznámější typologie byli Boon a Sheridan. Nejdůležitější roli zde hrál stupeň nebezpečnosti, který plyne z osobnosti stalkera. Autoři rozdělili pachatele do čtyř skupin.³⁴

a) Pronásledování ex-partnerem (bývalým partnerem)

Četnost výskytu tohoto typu stalkingu zahrnuje až polovinu všech případů pronásledování. Patří k nebezpečným podobám, protože riziko násilností je ze strany pachatele velmi značné. Nejčastěji jsou bývalí partneři více násilní než ostatní pronásledovatelé, kteří svoji oběť sice znají, ale neměli s ní intimní vztah. Na druhé straně však nebývá pravidlem, že všichni pronásledovatelé z řad bývalých partnerů se po ukončení vztahu k násilí uchýlí. Zatím se předpokládá, že jedním z nejpevnějších predikátorů násilí je vazba pronásledování na předešlé domácí násilí. Inspirace k pronásledování vyplývá

³¹ BUSKOTTE, A. *Z pekla ven-žena v domácím násilí*. Brno, 2008, s. 51.

³² BUSKOTTE, A. *Z pekla ven-žena v domácím násilí*. Brno, 2008, s. 51.

³³ BUSKOTTE, A. *Z pekla ven-žena v domácím násilí*. Brno, 2008, s. 52.

³⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 73-74.

z dřívějšího vztahu, kdy se pronásledovatel cítí odhozený a v jeho prožívání je vazba k minulosti. Převládají negativní pocity vůči oběti. Při pronásledování nejedná s chladnou hlavou. Svým emocionálním rozpoložením a zaměřeností na minulost se protichůdně liší od sadistického stalkera, který se orientuje na přítomnost a jeho násilné útoky jsou chladné.³⁵

b) Pronásledování umanutým obdivovatelem

Pronásledování umanutým obdivovatelem se pohybuje přibližně okolo 18 %. Tento typ stalkingu se rozděluje na podtypy podle věku: **mladý obdivovatel a obdivovatel středního věku**. Po jevové stránce je objekt pronásledování spíše „idolem“ pachatele než jeho obětí. Idol dominuje ve fantazii pachatele, ten usiluje o kontakt svojí obětí. V tomto případě nebývá přítomno zvýšené riziko napadení. V případě mladého pachatele je doporučováno odborné poradenství a psychologická intervence. U obdivovatelů středního věku je prosazován stejný postup, který je doplněn o přerušování veškerých fyzických kontaktů s jejich idolem. Terčem nechtěných projevů náklonnosti se ve většině případů stávají nové kolegyně na pracovišti. Pronásledování umanutým ctitelem prezentuje měkčí verzi jevu, která má formu obtěžování kvůli domnělé zamilovanosti. Terč zájmu je spíše předmětem lásky než ohroženou obětí. Stalker si neplánuje svému idolu škodit či ublížit. Nejde o kontrolu ani pomstu. Poblázněný ctitel se zaměřuje na budoucnost, touží po romantickém vztahu. V jeho prožívání dominuje vysněný obraz, že jeho milovaná osoba je všude přítomná. Například televizní reklama na nádhernou dovolenou budí u stalkera snění o exotické cestě se svým idolem.³⁶

c) Fixovaný pronásledovatel s psychickými poruchami

Stejně jako u předchozího typu i u tohoto rozlišujeme dva podtypy podle nebezpečnosti: méně nebezpečný fixovaný pronásledovatel a fixovaný pronásledovatel se zvýšenou nebezpečností. **Méně nebezpečný fixovaný pronásledovatel** se zaměřuje především na ženy, se kterými přichází do profesního kontaktu (klient nebo kolega). Svým projevem upozorňuje na poruchu osobnosti a chování, tzv. psychopatie. Pachatel žije v iluzorní představě o perfektním vztahu a je přesvědčen o tom, že i oběť má zájem

³⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 73-74.

³⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 74-75.

o kontakt s ním. Kontakt s realitou je však stále zachován. Pro lepší pochopení lze říci, že pronásledovatel je ve smyslu způsobilosti k právním úkonům a přičetnosti uvážlivý, netrpí psychotickými poruchami. Pouze vzácně se uchyluje k silným hrozbám. I za těchto okolností je doporučeno absolutní zamezení kontaktů mezi pronásledovatelem a obětí. Oběť by měla dát zřetelně najevo své odmítnutí.³⁷

Fixovaný pronásledovatel se zvýšenou nebezpečností je charakterizován závažnějším stupněm psychického narušení. Je také velmi pravděpodobné, že díky svému problematickému chování byl dříve v péči psychiatrického zařízení či evidován policií. V jeho anamnéze lze najít sexuální nápadnosti i agresivní projevy. Oběť zahrnuje pokusy o kontakt a ve svém pronásledování bývá nevypočitatelný. Objevuje se v nepravidelných časových intervalech a na různých místech. Typickými oběťmi bývají ženy i muži, kteří mají vyšší sociální status, těmi se stávají celebrity či významné osoby v určitém lokálním prostředí (profesor). Obětem bývá v těchto případech doporučováno iniciovat psychiatrické či soudní přezkoumání pronásledovatele. Nezbytná by měla být také odstranění veškerých kontaktů.³⁸

d) Sadistický pronásledovatel

Frekvencovanost výskytů těchto stalkerů se odhaduje na 12 %. Pokaždé jde o velmi závažnou situaci, jelikož jde o značnou nebezpečnost. Převládajícím znakem je zde snaha kompletně kontrolovat život oběti. Kontrola a zastrašování má tendenci se zvyšovat. Zároveň pachatelé jednají s nenápadnou citovou chladností. Aby oběť ztratila schopnost se v situaci orientovat, střídají vůči oběti projevy násilí a laskavosti. Používají například výroky typu „zemřeme spolu“. Vnější intervence bývá u těchto kauz komplikovaná, neboť terapeutickou péči potřebuje i oběť. Navrhuje se její okamžitá izolace od pronásledovatele. Je potřeba pobyt oběti utajovat, protože pachatel má nutkání ji vyhledat a získat zpět pod svoji kontrolu. Sadistický pronásledovatel se vyznačuje svojí zručností v komunikaci, na veřejnosti umí vzbudit kladný dojem. Ve skutečnosti je však egocentrický a arogantní. Má nízkou emocionalitu, nezná výčitky ani pocit viny, chybí mu empatie. Jeho chování se jeví jako parazitující a nezodpovědné. Sadistický stalking prezentuje v této jevové šíři extrém.

³⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 75.

³⁸ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 75.

V praxi se jedná o dlouhodobé, vlekoucí se a vytrvalé pronásledování. Právě tento typ stalkingu odpovídá za obzvláště tragické případy fenoménu.³⁹

V komentářích k trestnímu zákoníku je uvedeno, že pro posuzování trestnosti stalkerů a stanovení prognózy jejich chování se osvědčila tzv. vícerozměrná klasifikace, která pro účely kvalifikovaného znaleckého zkoumání stalkera kombinuje několik hledisek současně. Konkrétně se pracuje na třech úrovních. Z hlediska psychopatologického lze rozlišit skupinu psychotických stalkerů s omezením jejich rozpoznávacích a ovládacích schopností a skupinu psychicky zdravých pachatelů. Z hlediska motivace je nutno analyzovat, jak psychopatologické symptomy ovlivňují stalkerovu soudnost a schopnost ovládnout se. Přitom za tři hlavní motivy lze považovat pomstu, lásku či narcismus. Z hlediska viktimologicky-vztahového, které je důležité pro stanovení správné prognózy dalšího vývoje pachatelova chování, je prospěšné rozlišovat bývalou partnerku či partnera, kolegu či odborníka, cizí osobu.⁴⁰

2.5 Oběti stalkingu

Osobou oběti trestného činu se zabývá vědní obor viktimologie. Zajímá se o oběť jak před tak i v průběhu spáchání trestného činu, ale i poté, kdy jsou následky trestného činu zmírňovány a odstraňovány.⁴¹

Jak uvádí Sochůrek, viktimologie mezi vědními obory nemá zatím své místo vymezeno, spíše se o viktimologii hovoří jako o vědní aplikované disciplíně. Existuje značné množství definic, kterými by se dalo co možná nejvýstižněji charakterizovat a specifikovat význam tohoto slova. Viktimologie zkoumá vědeckým způsobem oběti trestných činů, zabývá se změnami v jejich chování a prožívání těch, kteří se stali obětmi trestného činu. Zkoumá, jakou roli hraje oběť v motivaci pachatele.⁴²

³⁹ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 75-76.

⁴⁰ BECK-ONLINE: § 354 *nebezpečné pronásledování* [online]. 2011 [cit. 24. 1. 2015]. Dostupné z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhfpwk5tlguxhgys7giydaok7gqyf64dggm2ti&groupIndex=4&rowIndex=0>](https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhfpwk5tlguxhgys7giydaok7gqyf64dggm2ti&groupIndex=4&rowIndex=0)

⁴¹ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalit*. Praha, 2003, s. 45.

⁴² SOCHŮREK, J. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. Liberec, 2003, s. 11.

Obětí stalkingu se může stát kdokoli, nezáleží na věku, pohlaví, kulturním zázemí ani vzhledu. Ze statistik je typickou obětí spíše svobodný člověk žijící bez partnera nebo osoba, která je krátce po rozchodu. Z pohledu viktimologie nejde o jednorázový čin, se kterým se oběť může v následující době postupně vyrovnávat. Stalking obnáší mnohonásobnou pokračující viktimizaci. Oběť se cítí permanentně ohrožena. Většině obětí nejde o trestní stíhání pachatele, jejich pozornost je zaměřena na obnovu nerušeného soukromí. Stalking se v mnoha ohledech liší od jiných kritických zážitků či traumat, například tím, že je v řadě případů obtížné přesné určení začátku pronásledování.⁴³

Vargová se své knize uvádí, že podle studie ze Spojených států amerických v roce 1998 se každá 12. žena a každý 45. muž stane v průběhu svého života obětí pronásledování. 77 % žen a 64 % mužů (oběti stalkingu) znají svého pronásledovatele. 87 % pachatelů pronásledování jsou muži. 59 % žen a 30 % mužů je pronásledováno bývalým partnerem či partnerkou. 81 % žen, které jsou pronásledovány bývalým partnerem, je tímto partnerem fyzicky napadeno, 31 % žen, které jsou pronásledovány bývalým partnerem, je tímto partnerem napadeno sexuálně. V průměru trvá pronásledování 20 měsíců, je-li pachatelem bývalý partner či partnerka, a průměrná doba pronásledování narůstá na 2,2 roku.⁴⁴

Aktuálně se řeší problém, aby byly pronásledované osoby uznány a akceptovány jako oběti. Věrohodnost jejich pozice jako obětí pronásledování a vyhrožování bývá zpochybňována, a to především proto, že mnoho pachatelů provádí své aktivity pod krycím pláštěm domnělé lásky. Stalking narušuje zejména možnosti oběti se svobodně rozhodovat o sobě a svém životě. Někdy dlouhodobě trpí ztrátou dobrého jména a dobré pověsti v pracovním životě, tedy stává se rukojmím stalkera.⁴⁵

Stalking se odráží nejen na zdraví oběti, ale i na schopnosti bavit se s lidmi, na radosti a užívání si života obecně. Jak se psychoteror podepíše na obětech, závisí na konkrétních aspektech. Na tom, v jaké intenzitě a frekvenci se oběť s obtěžováním potýkala, a na její odolnosti vůči pachateli. I zdánlivě nevinná obtěžování, která trvají dlouhou dobu, jsou velice vysilující a nepříjemná. Konstantní a vytrvalé obtěžování vede

⁴³ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 83.

⁴⁴ MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ, B. *Partnerské násilí*. Praha, 2008, s. 53-54.

⁴⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 84.

u oběti stalkingu k neklidu, napjatosti a k psychosomatickým potížím. Nemohou v noci klidně spát a dostávají se i žaludeční potíže, trpí nočními můrami či depresemi. Některé z obětí začínají být panické a mnoho z nich dokonce přemýšlí o sebevraždě. Neustále je provází strach, i když už nejsou v nebezpečí. Průzkumy prokázaly, že se u dvou třetin až tří třetin všech postižených se objevují zdravotní problémy a velká část z nich začne být neschopna i pracovní činnosti. Ke zdravotním problémům se zpravidla přidají i sociální a finanční problémy. Oběti jsou poté nuceny změnit život a životní styl. Dalším důsledkem stalkingu je neschopnost navazovat kontakty. Některé z nich se cítí být ohroženy natolik, že se neodvážejí ani vyjít ze svého domu, jezdit hromadnou dopravou a podobně. Vzdávají se svých koníčků a aktivit mimo domov, aby se s pachatelem nesetkaly. Tím se hodně izolují do společnosti. V případě, že se stalker rozhodne svou oběť „odrovnat“ úplně, začne ji pomlouvat u nadřízených, jejich spolupracovníků a kolegů. Tím se také zvyšuje riziko, že oběti zničí kariéru a pracovní život. Nepochybně platí, že se stalkerem se nedá vyjednávat a stalking se za normálních okolností nevytratí sám od sebe. Experti a psychologové doporučují určitou strategii, jak dostat ze spárů stalkingem posedlé osoby, a to: vyhýbat se jakémukoli kontaktu s pronásledovatelem, pořídit si nové číslo a hlavně o všem sbírat důkazy.⁴⁶

Duševní vyrovnání s negativní událostí je u každého jedince individuální a má různý průběh. Viktimizace, tedy proces, ve kterém se z potencionální oběti stává oběť reálná, je pro každého stresující a nenadálou událostí. Oběť ji zažívá v krizi, která ohrožuje vlastní „já“. Zneuctění nebo ztráta důvěry jsou běžné pocity. Obvyklá je i ztráta pocitu kontroly; oběť přichází o schopnost kontrolovat svůj život. Obranné mechanismy, které udržují duševní stabilitu, jsou v tuto chvíli nalomeny.⁴⁷

2.5.1 Falešné oběti stalkingu

Termínem „nepravá“ oběť se označuje osoba vydávající se za oběť trestného činu, ačkoli jí ve skutečnosti není. Sám výraz není ustálen, v odborné literatuře se objevují ve stejném významu i další označení: falešná oběť, údajná oběť a předstírající oběť. Ke konci 20. století zavádějí experti další termín, tím je syndrom falešné viktimizace. Falešné oběti představují zatím málo prozkoumaný problém, jeho aktuálnost však nelze popřít. Z praxe

⁴⁶ BUSKOTTE, A. *Z pekla ven-žena v domácím násilí*. Brno, 2008, s. 52-53.

⁴⁷ ČIRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. Praha, 1998, s. 113-114.

jsou známy falešné oběti loupežných přepadení, sexuálního zneužívání a především pojistných podvodů. V poslední době byly v USA i v Evropě zaznamenány nepravé oběti extremistických zločinů, jejichž cílem bylo získat pozornost médií a také statut oběti.⁴⁸

2.5.2 Syndrom falešné viktimizace u stalkingu

Viktimizace představuje proces, kdy se potenciální oběť stává obětí reálnou. Viktimizací se rozumí průběh poškozování jednotlivce, který se stává obětí konkrétního trestného činu.⁴⁹

Tento syndrom nepředstavuje ustálený pojem, někteří autoři ho používají pouze v souvislosti se stalkingem, druzí ho rozšiřují i na vymyšlená znásilnění. Psychologické studie a výzkumy se zaměřují na zkoumání osobností falešných obětí a zjišťují motivy, které je vedou k oznamování falešné viktimizace. Rozlišují se dva základní typy falešných obětí. První skupinu tvoří lidé záměrně předstírající viktimizaci. Na své chování pohlížejí skutečně, vědí, že klamou. Druhou skupinu tvoří falešné oběti, které ztratily kontakt s realitou. O své viktimizaci jsou subjektivně přesvědčeni. V motivaci k falešné oběti sehrávají důležitou roli psychické poruchy. Pohnutkou pro jejich chování jsou alibi, pomsta, touha nebo přání získat pozornost či materiální, popřípadě finanční výhody. První výzkumy falešných obětí pocházejí z přelomu tisíciletí. Australští vědci rozlišili pět kategorií nepravých obětí stalkingu ze zkoumaného vzorku (150 případů).⁵⁰

Pachatelé vydávající se za oběť stalkingu – jde o záměnu rolí, kterou lze vysvětlit pomocí určitých mechanismů. Narcistické osobnosti pravděpodobně prožívají stud a ponížení, v případě, že je partner opustí, proto na tomto základě vzniká motiv msty a odplaty, který může vyústit do falešného obvinění. **Duševně nemocný s bludy** – na základě duševní poruchy vznikají bludná přesvědčení o údajné viktimizaci cestou pronásledování. **Bývalé oběti stalkingu** – z bývalých reálných obětí stalkingu se mohou stát skutečné oběti. V tomto případě nejde o vědomý proces smyšleného obvinění. Pod vlivem minulých zkušeností tyto osoby hypersensitivní a sociálně uznané chování dezinterpretují jako nepatřičné. **Umělé oběti stalkingu** – umělé oběti, které předstírají psychické a tělesné symptomy úmyslně, aby mohly těžit z pozic pacienta, resp. oběti.

⁴⁸ ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. Plzeň, 2009, s. 144.

⁴⁹ VOŇKOVÁ, J. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha, proFem, 2004, s. 74.

⁵⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 104-105.

Zájem a pozornost okolí jim přináší uspokojení. **Simulující oběť stalkingu** – oběti stejně uměle představují svou viktimizaci k dosažení sekundárních cílů. Jde jim o získání finančních nebo jiných výhod, nikoli o uznání či získání pozornosti okolí.⁵¹

2.7 Trestně právní úprava stalkingu

Do 31. 12. 2009 v České republice nebyl pojem stalking v právní úpravě zakotven. Ale i přesto existovala v ČR možnost reagovat na jednání, které lze zahrnout pod pojem stalking. K postihu některých jevů byl v praxi aplikován široký výčet skutkových podstat. Jednalo se zejména o následující trestné činy tehdejšího trestního zákona č. 140/1961 Sb. § 178 Neoprávněné nakládání s osobními údaji, § 206 Pomluva, § 209 Poškození cizích práv, § 231 Omezování osobní svobody, § 235 Vydírání, § 237 Útisk, § 238 Porušování domovní svobody. Orgány činné v trestním řízení k řešení případů se specifickými rysy stalkingu nepřistupovaly zcela iniciativně.⁵²

Od 1. 1. 2010 nabyl účinnosti nový Trestní zákoník č. 40/2009 Sb., který v § 354 jasně vymezuje nebezpečné pronásledování. Ustanovení zní takto:

„(1) Kdo jiného dlouhodobě pronásleduje tím, že

- a) vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmou jemu nebo osobám blízkým,
- b) vyhledává jeho osobní blízkost nebo jej sleduje,
- c) vytrvale jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje,
- d) omezuje jej v jeho obvyklém způsobu života nebo
- e) zneužije jeho osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu,

⁵¹ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 104-105.

⁵² IPRÁVNÍK: *Česká podoba stalkingu podle § 354 TrZ v širších než jen v trestněprávních souvislostech* [online]. 2010 [cit. 24. 1. 2015]. Dostupné z www: <http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/art_6562/ceska-podoba-stalkingu-podle-354-trz-v-sirsich-nez-jen-trestnepravnich-souvislostech.aspx>.

a toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jemu blízkých, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.⁵³

(2) Odnětím svobody na 6 měsíců až tři roky bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

a) vůči dítěti nebo těhotné ženě,

b) se zbraní, nebo

c) nejméně se dvěma osobami.⁵⁴

Trestný čin nebezpečného pronásledování (§ 354) je zahrnutý mezi trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných (hlava X.), a to do skupiny trestných činů narušujících soužití lidí (díl 5.). Objasněním tohoto zařazení je zájem zákonodárce na ochraně nerušeného mezilidského soužití, které § 354 bezpochyby sleduje. Stejně vhodné by bylo jeho zařazení mezi věcně bližší trestné činy proti právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství (hlava II., díl 2.), avšak vzhledem k tomu, že i skutková podstata trestného činu nebezpečného vyhrožování (§ 353) je uvedena mezi trestné činy narušující soužití lidí, je zařazení § 354 do této skupiny logické. Ochrana nerušeného mezilidského soužití konkretizovaná u nebezpečného pronásledování ochranou tělesné a duševní integrity, osobní svobody a soukromí každého jedince tvoří objekt tohoto trestného činu.⁵⁵

Z hlediska klasifikace trestných činů na přečiny a zločiny (§ 14 odst. 2) se u samotného nebezpečného pronásledování bude vždy jednat o úmyslný přečin, nikoli o zločin, neboť sazba, kterou je tento trestný čin ohrožen, činí i u jeho kvalifikované podstaty nejvýše tři roky.⁵⁶

⁵³ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, § 354.

⁵⁴ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, § 354.

⁵⁵ BECK-ONLINE: *§ 354 nebezpečné pronásledování* [online]. 2011 [cit. 24. 1. 2015]. Dostupné z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhfpwk5tlguxhgys7giydaok7gqyf64dggm2ti&groupIndex=4&rowIndex=0>](https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhfpwk5tlguxhgys7giydaok7gqyf64dggm2ti&groupIndex=4&rowIndex=0)

⁵⁶ BECK-ONLINE: *§ 354 nebezpečné pronásledování* [online]. 2011 [cit. 24. 1. 2015]. Dostupné z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhfpwk5tlguxhgys7giydaok7gqyf64dggm2ti&groupIndex=4&rowIndex=0>](https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhfpwk5tlguxhgys7giydaok7gqyf64dggm2ti&groupIndex=4&rowIndex=0)

Z klinického aspektu jsou pod nebezpečné pronásledování zahrnovány jen takové způsoby pronásledování, které představují opakované, trvající a nechtěné navazování kontaktů s obětí za použití násilí nebo jiných srovnatelných praktik, například: vydírání či útisk, přičemž se zde opakováním rozumí více než deset pokusů o kontakt, trvajícím pak minimálně po dobu čtyř týdnů. Jestliže takové pronásledování pokračuje delší dobu, je považováno za potenciálně vysoce nebezpečné, protože se zde zvyšuje pravděpodobnost stupňování útoků a eskalace násilí vedoucího pak nikoli vzácně k pokusu nebo i k dokonané vraždě.⁵⁷

⁵⁷ BECK-ONLINE: § 354 *nebezpečné pronásledování* [online]. 2011 [cit. 24. 1. 2015]. Dostupné z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhfpwk5tlguxhgys7giydaok7gqyf64dggm2ti&groupIndex=4&rowIndex=0>](https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhfpwk5tlguxhgys7giydaok7gqyf64dggm2ti&groupIndex=4&rowIndex=0)

3 POSTUP POLICIE PŘI ŘEŠENÍ STALKINGU

Nadcházející kapitola se zabývá postupem policie při přijetí oznámení. Podrobně popisuje, jaké postupy směřující k ochraně osoby ohrožené nebezpečným pronásledováním a k zamezení přístupu pachatele k ohrožené osobě policie provádí, v této souvislosti se nejčastěji jedná o úkony označované jako realizace krátkodobé ochrany a či vykázaní.

3.1 Krátkodobá ochrana osoby

Institut „Krátkodobé ochrany“ je upraven v § 50 zákona č. 247/2008 Sb., o Policii České republiky. Jeho účelem je poskytnutí ochrany a zajištění bezpečí ohrožené osobě do doby ustanovení neznámého pachatele či zadržení známého pachatele. Nemusí se jednat výhradně o případy nebezpečného pronásledování, ale také o vydírání, nebezpečné vyhrožování a řadu jiných skutkových podstat. Vždy však musí ohrožené osobě z jednání pachatele hrozit reálné nebezpečí újmy na zdraví či ohrožení života.⁵⁸

Pro poskytnutí krátkodobé ochrany není rozhodující, zda je podezřelý orgánům činným v trestním řízení znám (např. bývalý partner), či zda se jedná o prozatím neznámou osobu (tedy pachatel jedná anonymně). Důležité je vždy posoudit reálně hrozící nebezpečí a důvodnost obav poškozeného. Proto je nutno zjistit a posoudit řadu okolností, které jsou nejčastěji získány přímo výsledkem poškozeného, resp. oznamovatele (jedná-li se o osobu odlišnou od poškozeného, např. rodiče).⁵⁹

V první řadě je nutno zjistit, zda je osoba pachatele oběti známá, či nikoliv. Pokud ano, může policie lustrací podezřelého v dostupných informačních systémech zjistit, zda má osoba již trestní minulost, tedy za a případně jaké trestné činy byl podezřelý v minulosti trestně stíhán, resp. i odsouzen. Dále je nutno zadokumentovat okolnosti, za jakých je oběť obtěžována, zda se například jedná výhradně o kontakty činěné prostřednictvím prostředků dálkové komunikace, či zda podezřelý vyhledává osobní kontakty s obětí. Dále je pak nutné vyhodnotit, čeho se pachatel po oběti domáhá a s jakou

⁵⁸ Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 15. 1. 2015.

⁵⁹ Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 15. 1. 2015.

intenzitou, zda užívá výhrůžek, vydírání, kladení podmínek a podobně. Případně, zda se výhrůžky vztahují jen k oběti, či i k jiným osobám, například k partnerovým dětem, rodičům a podobně; Je tedy nutno upřesnit okruh ohrožených osob. Jiné nebezpečí může být spatřováno v osobě stalkera, který například jen zasílá vytrvale milostné e-maily a který s obětí nevyhledává osobní kontakt. Jiné riziko bude spatřováno u osoby stalkera s násilnou trestnou minulostí, který již oběť opakovaně fyzicky napadl.⁶⁰

Na základě takto získaných údajů je pak posouzeno, zda jsou splněny podmínky pro poskytnutí krátkodobé ochrany a která opatření v jejím rámci budou případně realizována.⁶¹

Podle výše uvedeného ustanovení § 50 zákona o policii se jedná o:⁶²

a) poradensko-preventivní činnost, která se používá u méně závažných případů, kdy ohrožená osoba je policejním orgánem poučena, jakým způsobem se má chovat, případně upravit svůj denní režim, aby se minimalizovaly příležitosti pro pronásledovatele, jak oběť obtěžovat. Mnohdy se jedná o změnění telefonního čísla, doporučení nenavštěvovat určitá místa, případně je navštěvovat pouze v doprovodu dalších osob. Vždy samozřejmě také jak postupovat v případě okamžitého zvýšení rizika, toto opatření se používá vždy, zpravidla i v kombinaci s dalšími opatřeními v rámci krátkodobé ochrany osoby.⁶³

b) použití zabezpečovací techniky, v tomto případě se jedná o použití technického prostředku ve formě tzv. tísňového hlásiče na principu GPS, který v případě aktivace upozorní policii nejen na to, která osoba je v reálném čase ohrožena, ale přesně lokalizuje i místo incidentu. Hlášení je svedeno vždy na pracoviště Integrovaného operačního střediska krajského ředitelství policie, kde je zajišťována nepřetržitá 24 hodinová služba a ta na místo incidentu pošle nejbližší hlídku policie k provedení přímého zásahu. Zpravidla se jedná o pohotovostní motorizované jednotky či hlídky obvodních oddělení. Ohroženou

⁶⁰ Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 15. 1. 2015.

⁶¹ Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 15. 1. 2015.

⁶² Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 15. 1. 2015.

⁶³ Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 15. 1. 2015.

osobu je v tomto případě samozřejmě nutno důsledně proškolit v obsluze zapůjčeného technického zařízení.⁶⁴

c) dočasná změna pobytu je používána v nezávažnějších případech, kdy okolnosti případu umožňují přemístění osoby na jiné, pro pachatele neznámé, místo. Tímto je vyloučena možnost útoku pachatele na oběť. Uvedené opatření ovšem předpokládá plnou součinnost oběti s policií, bezvýhradné respektování pokynů policie, především pak úplné dočasné přerušování kontaktů s příbuznými a známými a dočasnou absenci v zaměstnání. Uvedený způsob krátkodobé ochrany je tedy pro oběť velmi zatěžující z hlediska nutnosti dočasného přerušování vazeb a dočasného opuštění zázemí. V těchto případech jsou veškeré kontakty oběti s ostatními osobami zcela pod kontrolou policie. Oběť bez souhlasu policie nesmí nikam telefonovat, či jiným způsobem kontaktovat další osoby. Tento způsob ochrany bývá kombinován buďto s poskytnutím technických prostředků či s poskytnutím osobní ochrany.

d) osobní ochrana je realizována nepřetržitou přítomností uniformovaných či neuniformovaných policistů v bezprostřední blízkosti ohrožené osoby, a to jak v místě jejího bydliště, tak i při pohybu mimo něj, například při docházce do zaměstnání. Tento způsob ochrany se také používá u nezávažnějších případů ohrožení oběti a z hlediska potřeby personálního zajištění ochrany je velice náročný nejen pro oběť, ale stejně tak i pro policejní orgány (střídání policistů, jejich odpočinek, stravování apod.).⁶⁵

Krátkodobá ochrana je nejčastěji poskytována v délce do 60 kalendářních dnů, v odůvodněných případech ji lze i prodloužit. V případě potřeby poskytnutí dlouhodobější ochrany určité osoby je pak vhodnější toto opatření realizovat prostřednictvím specializovaného Útvaru pro ochranu ústavních činitelů a speciálně vyškolených policistů. Tyto případy jsou však spíše neobvyklé, neboť lhůta 60 dnů zpravidla policejním orgánům postačuje k ustanovení podezřelého a jeho následné omezení, například prostřednictvím

⁶⁴ Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 15. 1. 2015.

⁶⁵ Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 15. 1. 2015.

trestního stíhání, popřípadě (při splnění zákonných podmínek) i v podobě vazebního stíhání (při opakování či pokračování v jednání).⁶⁶

Důležitou náležitostí poskytnutí krátkodobé ochrany je vždy souhlas oběti s danými podmínkami. O tom, zda jsou pro poskytnutí krátkodobé ochrany splněny podmínky a jaké druhy opatření budou realizovány, rozhoduje vždy konkrétní policista, ohrožená osoba pak s těmito podmínkami musí vyslovit souhlas. Proti její vůli není možno krátkodobou ochranu poskytnout, a tedy i vůbec realizovat.⁶⁷

V praxi tato skutečnost činí nemalé potíže, neboť oběti se nejprve po policejním orgánu dožadují poskytnutí krátkodobé ochrany, ale když zjistí, jaká opatření budou ze strany policie realizována a jakým způsobem je budou omezovat v obvyklém životě, raději nedají s jejím nasazením souhlas.⁶⁸

3.1.1 Poskytování krátkodobé ochrany

Cílem poskytnutí krátkodobé ochrany je zamezit či alespoň minimalizovat možnost fyzického kontaktu ohrožené osoby s pachatelem, a v důsledku tohoto opatření zabránit dalším dílčím fyzickým útokům pachatele, či pachatelovu negativnímu působení na psychiku ohrožené osoby. Krátkodobá ochrana se poskytuje v souladu se Závazným pokynem policejního prezidenta č. 11/2011, který je pro postup policistů služebně zařazených v rámci Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje dále konkretizován Pokynem ředitele KŘP PK č. 22/2012 k poskytnutí krátkodobé ochrany. Tento pokyn sjednocuje postupy policistů při navrhování a poskytování krátkodobé ochrany v rámci Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje. **Navrhovatelem** tohoto úkonu může být: odbor obecné kriminality krajského ředitelství, odbor hospodářské kriminality krajského ředitelství, územní odbory krajského ředitelství a městská policie Plzeň. **Posuzovateli** jsou: odbor obecné kriminality krajského ředitelství a odbor hospodářské kriminality krajského ředitelství. **Specialistou – posuzovatelem** jsou jmenovitě určení

⁶⁶ Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 15. 1. 2015.

⁶⁷ Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 15. 1. 2015.

⁶⁸ Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 15. 1. 2015.

policisté, kteří plní úkoly posuzovatele a koordinují poskytování krátkodobé ochrany. Jejich příslušnost se odvíjí od nařízené služební pohotovosti služebním funkcionářem-vedoucím policistou posuzovatele. Jednou z hlavních povinností policistů krajského ředitelství je vyrozumění integrovanému operačnímu středisku o zjištěném hrozícím riziku nebo hrozícím závažném riziku. Věc se neprodleně předává navrhovateli.⁶⁹

3.1.2 Povinnosti navrhovatele

Navrhovatel bezodkladně, již ve fázi přípravy návrhu na poskytnutí krátkodobé ochrany osoby, předává telefonicky či písemně v co nejkratší době integrovanému operačnímu středisku celé jméno dotyčné osoby, adresu trvalého bydliště, telefonní spojení a opatření přijatá navrhovatelem k zajištění provedení služebního zákroku. Navrhovatel je povinen činit nezbytná opatření k odvrácení bezprostředně hrozícího nebezpečí do doby, než je vydáno rozhodnutí o krátkodobé ochraně. V pracovní době podává informace vedoucímu věcně příslušného odboru v rámci kriminální policie a vyšetřování u krajského ředitelství prostřednictvím operačního integrovaného střediska. V mimopracovní době informuje vedoucího policistu pro organizační články služby kriminální policie a vyšetřování u krajského ředitelství ve služební pohotovosti. Navrhovatelé předkládají specialistovi posuzovatele náležitě odůvodněný návrh na poskytnutí krátkodobé ochrany. Další povinností navrhovatele je evidence návrhu pod samostatným číslem jednacím v informačním systému s uzamčeným přístupem.⁷⁰

3.1.3 Povinnosti specialisty posuzovatele

Specialista posuzovatel neprodleně posuzuje konkrétní návrh a zpracovává stanovisko na poskytnutí krátkodobé ochrany. V případě, že návrh neobsahuje potřebné náležitosti, vyžaduje jejich doplnění. Specialista předběžně kontroluje před vydáním rozhodnutí o poskytnutí krátkodobé ochrany její navrhované podmínky a formy spolu s ředitelem krajského ředitelství. Současně vyžaduje souhlas ohrožené osoby s formou a podmínkami poskytování krátkodobé ochrany. V případě, že dojde k neschválení krátkodobé ochrany, specialista posuzovatel vyrozumívá integrované operační středisko o ukončení opatření a prostřednictvím navrhovatele vyrozumí o rozhodnutí osobu, která

⁶⁹ Interní materiály Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje.

⁷⁰ Interní materiály Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje.

krátkodobou ochranu požadovala. Mezi další povinnosti specialisty posuzovatele patří písemné vyrozumění vedoucího směny integrovaného operačního střediska o rozhodnutí ve věci krátkodobé ochrany, společně s uvedením jména, příjmení, bydliště a telefonického spojení na osobu, které je krátkodobá ochrana poskytována. Dále integrované operační středisko informuje o konkrétní formě krátkodobé ochrany, době jejího poskytování, určených subjektech, které krátkodobou ochranu provádí, včetně všech případných změn a uvedení jména a kontaktu na policistu odpovědného za zajištění krátkodobé ochrany.⁷¹

3.1.4 Povinnosti policistů integrovaného operačního střediska

Po obdržení informace o zjištěném hrozícím riziku policista integrovaného operačního střediska o této skutečnosti vyrozumívá:

- a) v pracovní době vedoucího věcně a místně příslušného organizačního článku a společně také ředitele krajského ředitelství ve služební pohotovosti
- b) v mimopracovní době vedoucího policistu věcně a místně příslušného organizačního článku ve služební pohotovosti a společně také vedoucího policistu krajského ředitelství ve služební pohotovosti⁷²

Důležitou povinností policisty integrovaného operačního střediska je důslednost v plnění hlásné povinnosti uložené interním aktem řízení ředitele krajského ředitelství, dále zajišťuje komunikaci prostřednictvím služebního telefonu, který umožňuje pořizování zvukové nahrávky komunikace.⁷³

3.1.5 Povinnosti vedoucího operačního odboru krajského ředitelství

Hlavní povinností operačního odboru krajského ředitelství je zajišťování řádného a úplného předávání informací mezi jednotlivými směny policistů operačního dne integrovaného operačního střediska k jednotlivým případům krátkodobé ochrany. Zajišťují provedení potřebných úkonů k odvrácení hrozícího nebezpečí signalizovaných dohodnutým způsobem osobou, které se krátkodobá ochrana poskytuje. Také zajišťuje po skončení

⁷¹ Interní materiály Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje.

⁷² Interní materiály Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje.

⁷³ Interní materiály Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje.

poskytování krátkodobé ochrany vrácení písemných materiálů předaných integrovanému operačnímu středisku zpracovateli spisu o krátkodobé ochraně.⁷⁴

3.2 Vykázání

Institut vykázání přichází v případě nebezpečného pronásledování v úvahu především u bývalých manželů či partnerů, kteří dosud žijí ve společné domácnosti, nejčastěji pak z důvodu absence majetkového vypořádání. V těchto případech je nebezpečné pronásledování často spojeno i s institutem domácího násilí. Stejně jako krátkodobá ochrana je i tento institut zakotven v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, konkrétně pod § 44. Policista je oprávněn vykázat osobu ze společného obydlí, lze-li na základě zjištěných skutečností důvodně předpokládat, že se tato osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu či zdraví. Policista má oprávnění vykázat tuto osobu i v její nepřítomnosti. Vykázání trvá deset dní ode dne jeho provedení, tuto dobu nelze zkrátit, a to ani se souhlasem ohrožené osoby. Vykázání oznamuje policista ústně vykázané i ohrožené osobě a současně vyhotoví potvrzení o vykázání, od obou aktérů potřebuje podpis. Vymezení prostoru, na který se vykázání vztahuje, totožnosti ohrožené i vykázané osoby a poučení o právech a povinnostech vykázané osoby jsou součástí potvrzení o vykázání. Pokud odmítne ohrožená nebo vykázaná osoba potvrzení o vykázání převzít nebo odmítne-li potvrzení podepsat, policista tuto skutečnost uvede v záznamu. Není-li vykázaná osoba přítomna, poučení o právech a jejích povinnostech jí policista poskytne při prvním kontaktu. Současně této osobě policista předává potvrzení o vykázání. Nesouhlasí-li vykázaná osoba s vykázáním, má možnost proti němu na místě podat námitky, které policista uvede v potvrzení o vykázání. Policista neprodleně námitky předá k posouzení krajskému ředitelství příslušnému dle místa vykázání. Pokud vykázaná osoba této možnosti nevyužije přímo na místě vykázání, může i poté podat příslušnému krajskému ředitelství do tří dnů od vykázání námitku, včetně jejího odůvodnění, ovšem již v písemné podobě. Lhůta pro podání námitek začíná běžet druhým dnem, kdy došlo k převzetí potvrzení o vykázání. Zjistí-li příslušné krajské ředitelství, že podmínky pro vykázání nebyly

⁷⁴ Interní materiály Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje.

splněny, vykázání ukončí a o této věci neprodleně vyrozumí ohroženou i vykázanou osobu.⁷⁵

Podle § 45 téhož zákona uvedeného výše je vykázaná osoba povinna: opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání, je povinna zdržet se vstupu do prostoru, který je vymezen policistou a vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí. Vykázaná osoba má právo vzít si ze společného obydlí věci, které slouží její osobní potřebě, osobní cennosti a doklady, dále má právo vzít si v průběhu vykázání věci nezbytné pro podnikání nebo pro výkon povolání, toto právo lze uplatnit pouze jedinkrát a v přítomnosti policisty. Policista ohroženou osobu o tomto výkonu předem informuje. Vykázaná osoba má právo ověřovat si provedení vykázání zejména na čísle 158 a vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázání. Policista poskytne vykázané osobě informace o možnostech jejího ubytování a od této osoby dále vyžádá adresu pro doručování. Policista poučí ohroženou osobu o možnosti využití psychologických a sociálních služeb v oblasti pomoci obětem násilí.⁷⁶

3.2.1 Postup policisty po oznámení incidentu

Dle věcné příslušnosti má oprávnění vykázat osobu policista, který je služebně zařazený ve službě kriminální policie a vyšetřování nebo pořádkové policie, pokud byl k posuzování incidentů proškolen. Vykázání je oprávněním policisty zasáhnout v případě splnění zákonných podmínek, a to v situaci, kdy ve společném obydlí dochází k fyzickým útokům, které nesou znaky domácího násilí. Opakovanost, postupný nárůst intenzity, jasně dané role a páchaní násilí v soukromí jsou atributy domácího násilí.⁷⁷

Podle Ševčíka je domácí násilí definováno jako „podmnožina pojmu násilí v rodině a zahrnuje všechny projevy fyzického, sexuálního násilí, páchaného mezi jednotlivými členy rodiny, které se týká všech rodinných vztahů.“⁷⁸

⁷⁵ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, § 44.

⁷⁶ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, § 45.

⁷⁷ Závazný pokyn policejního prezidenta: o provádění vykázání. In *Vnitřní řád PČR*. 23. 12. 2009.

⁷⁸ ŠEVČÍK, D. *Domácí násilí*. Praha, 2011, s. 24.

Pokud jsou splněny zákonné podmínky a současně i míra rizika dalšího nebezpečného útoku či zvláště závažného útoku proti chráněným zájmům a tato míra je tak vysoká, že policista dospěje k názoru, že využití jiných oprávnění nezajistí dostatečnou ochranu ohrožené osoby, lze násilnou osobu vykázat, i když znaky domácího násilí zjištěny nebyly. V případě, že budou na místě násilnou osobou podané námitky, o jejich obsahu policista bezodkladně informuje v době trvání služby vedoucího územního obvodu vnější služby prostřednictvím příslušné dozorcí služby nebo příslušného přímého nadřízeného. V době mimo službu o námitkách podaných násilnou osobou policista informuje vedoucího územního odboru vnější služby nebo zastupujícího služebního funkcionáře v dosažitelnosti prostřednictvím příslušného operačního střediska, jenž bude námitky posuzovat. Jsou přijímána taková opatření, aby mohly být námitky posouzeny co nejrychleji, nejdéle však do 3 pracovních dnů.⁷⁹

Policista, který vykázání provedl, má povinnost uložit převzaté klíče od vykázané osoby v bezpečné obálce, která je označena příslušným číslem jednacím na místě určeném nadřízeným. Po uplynutí lhůty pro vykázání, která trvá deset dní, policista vrátí klíče vykázané osobě proti jejímu podpisu v potvrzení o vykázání. Předem si ověří, zda ohrožená osoba podala u příslušného soudu návrh na vydání předběžného opatření. Jestliže soud návrhu vyhověl, klíče policista doručí tomuto soudu, a pokud soud ještě pravomocně nerozhodl, klíče jsou ponechány na místě určeném nadřízeným. Policista, který vykázání provedl, informace o vykázání bezodkladně zaeviduje do informačního systému pod samostatným číslem jednacím.⁸⁰

⁷⁹ Závazný pokyn policejního prezidenta: o provádění vykázání. In *Vnitřní řád PČR*. 23. 12. 2009.

⁸⁰ Závazný pokyn policejního prezidenta: o provádění vykázání. In *Vnitřní řád PČR*. 23. 12. 2009.

3.2.2 Dotaz na vykázanou a násilnou osobu

Dotaz na vykázanou a násilnou osobu je uskutečňován k ověření provedení vykázání a zajištění předchozích incidentů, je realizován prostřednictvím programu-dotazy do informačních systémů. Dotaz je přístupný pouze pro policisty a zaměstnance policie, jenž provádí úkony v souvislosti s řešením incidentů, a kterým bylo zřízeno přístupové konto.⁸¹

Policista, který provádí dotaz na žádost vykázané osoby, je povinen ověřit věrohodnost údajů dotazující se osoby přiměřeným způsobem, například ověřením rodného čísla. V případě dotazu je dotazující osobě oznámeno pouze, zda u ní k vykázání došlo a jestli je vykázání platné. O předchozích incidentech a vykázáních jí informace sděleny nejsou.⁸²

3.3 Zhodnocení postupu policie ve věci stalkingu

Rozhodujícími faktory ve věci stalkingu je nepochybně prvotně odvaha poškozené osoby obrátit se včas na policii a následně vždy ochota policie při řešení oznámení.⁸³

Přístup policejního orgánu při přijetí oznámení, kvalita jeho zpracování a navazující opatření jsou však založeny na subjektivním přístupu každého individuálního policisty. Jako nebezpečný se jeví ne zcela neobvyklý přístup policistů, pro který je typická snaha podstatu oznámení zakládajícího podezření na stalking bagatelizovat a věc kvalifikovat jako méně závažný případ či řešení případu odsouvat na pozdější dobu s tím, že se v době učiněného oznámení o nic nejedná, a že poškozené osobě aktuálně nebezpečí nehrozí.⁸⁴

⁸¹ Závazný pokyn policejního prezidenta: o provádění vykázání. In *Vnitřní řád PČR*. 23.12.2009.

⁸² Závazný pokyn policejního prezidenta: o provádění vykázání. In *Vnitřní řád PČR*. 23.12.2009.

⁸³ Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 5. 2. 2015.

⁸⁴ Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 5. 2. 2015.

Ze strany všech stupňů vedení PČR jsou trvalé snahy předejít těmto nežádoucím přístupům k řešení případu stalkingu, především prostřednictvím vydávání normativních aktů a metodickým vedením policistů na základních útvarech policie.⁸⁵

Základem řešení případu je kvalitní výsledek, zjištění podrobných informací a vyhodnocení možných či existujících rizik. Na tyto úkony by mělo navazovat opatření směřující k eliminaci odhalených rizik. Pro zvyšování kvality činnosti policie je také důležité pravidelné vyhodnocení postupu policistů v jednotlivých případech stalkingu se zaměřením na zjištění nedostatků, které je následně vhodné zobecnit a seznámit s nimi nejen policisty přímo zúčastněné na těchto případech, ale i ostatní, kteří se mohou dostat do pozice policisty konajícího úkony ve věci stalkingu.⁸⁶

⁸⁵ Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 5. 2. 2015.

⁸⁶ Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 5. 2. 2015.

4 POMOC PSYCHOLOGICKÉHO A SOCIÁLNÍHO PORADENSTVÍ

4.1 Prevence stalkingu

Stalking končí i vraždami, sebevraždami, psychickými poruchami, trestním stíhání pachatele. Mezi možnosti, jak se před stalkery bránit, patří nejrůznější opatření. Je třeba dávat pronásledovateli na vědomí, že o něj není zájem. Přerušit kontakty s pronásledovatelem - neodpovídat na vzkazy či urážky, na telefonáty, na SMS zprávy, nescházet se s ním. Jakýkoli kontakt s ním může vést k prohloubení zájmu o oběť. Rovněž je vhodné vyhybat se místům možného setkání a změnit své návyky. V žádném případě není žádoucí nechodit s ním na schůzky. Doporučuje se uchovat všechny SMS zprávy, e-maily a další materiál (možné důkazy), snažit se projevy násilí evidovat a zdokumentovat. Oběť by měla informovat své blízké o pronásledování a případné totožnosti pachatele, mimo domov by se měla pohybovat s další osobou, například členem rodiny či jinou důvěryhodnou osobou, nosit s sebou legální prostředky pro svou obranu (pepřový sprej, alarm), nosit s sebou mobilní telefon pro případ volání pomoci. Neměla by zveřejňovat své osobní údaje (telefonní číslo, adresu), kontakty na sebe dát pouze důvěryhodným osobám. Vhodné je kontaktovat odborné instituce: Bílý kruh bezpečí a další organizace pro pomoc obětem trestných činů. V případě pronásledování, obtěžování či napadení, jsou-li tyto formy takové, že vzbuzuje strach a obavy, je nutné kontaktovat PČR.⁸⁷

4.1.1 Možnosti obrany proti nevyžádaným telefonátům

Je třeba si pamatovat, že ve většině volajících jde o publikum a reakce volaného. Čím více se oběť rozčiluje a nadává či je v rozpacích, o to více je obtěžující spokojen. Jestliže je zjištěno, že volající je osoba, o kterou nestojíte a koho neznáte, nejlepší možností je hovor zavěsit a nedat se s volajícím do hovoru. Pokud telefonáty neustávají, na mobilní telefon přicházejí SMS zprávy nebo e-maily, je třeba vyhledat pomoc. Možností obrany je změna telefonního čísla, mailové adresy. Další možností je použití záznamníku, na kterém

⁸⁷ POLIICE ČESKÉ REPUBLIKY: *Prevence-stalking* [online]. 2014 [cit 9. 2. 2015]. Dostupné z www: <<http://www.policie.cz/clanek/prevence-stalking.aspx>>.

bude nahrána zpráva mužským hlasem. Jedna z krajních možností, která pronásledovatele odradí, je nevídaný hlas v telefonu (zapískat píšťalou do sluchátka).⁸⁸

4.2 Psychologická pomoc obětem trestné činnosti

Předmětem úpravy Závazného pokynu policejního prezidenta č. 97/2010 ze dne 1. července 2010 je stanovení systému zprostředkování psychologické pomoci obětem trestné činnosti a obětem mimořádných událostí ze strany příslušníků Policie České republiky. Obětí je fyzická osoba, která byla postižena trestnou činností nebo jinou mimořádnou událostí. Krizovou intervencí se rozumí zprostředkování akutní psychologické pomoci oběti v její životní krizi. Krizovým interventem může být příslušník policie zabezpečující psychologické činnosti v policii, který je zařazený v oddělení vedoucího psychologa odboru strategického personálního ředitelství pro řízení lidských zdrojů Policejního prezidia České republiky. Dále je zařazen v odboru psychologických služeb ředitelství pro řízení lidských zdrojů krajského ředitelství policie nebo v jiném útvaru policie či organizačním článku, který je zřízen v rámci útvaru policie s celostátní působností nebo krajského ředitelství policie, jestliže mu to jeho jiné služební povinnosti umožňují. Krizovým interventem také může být příslušník nebo zaměstnanec policie, který je speciálně vyškolený k poskytování krizové intervence a jmenovitě určený ředitelem ředitelství pro řízení lidských zdrojů Policejního prezidia České republiky nebo ředitelem krajského ředitelství policie. Externí organizací se rozumí ta organizace, která stojí mimo organizační strukturu policie a která má oprávnění poskytovat psychologickou, psychosociální či sociálně-právní pomoc. Lektorem je speciálně vyškolený pracovník ke školení pracovníků v psychologické pomoci. Ke školení je oprávněn na základě osvědčení po absolvování školení pro lektory. Skupinou krizové intervence je oddělení vedoucího psychologa ředitelství pro řízení lidských zdrojů Policejního prezidia České republiky.⁸⁹

⁸⁸ POLIICE ČESKÉ REPUBLIKY: *Prevence-stalking* [online]. 2014 [cit. 9. 2. 2015]. Dostupné z www: <<http://www.policie.cz/clanek/prevence-stalking.aspx>>.

⁸⁹ Závazný pokyn policejního prezidenta: o systému psychologické pomoci obětem trestné činnosti a obětem mimořádných událostí. In *Vnitřní řád PČR*. 1. 7. 2010.

4.2.1 Systém psychologické pomoci

Psychologická pomoc spočívá především v přímé krizové intervenci, zajištěné krizovým interventem, ve stálé telefonické podpoře, kterou zajišťuje skupina krizové intervence. Dále sem patří zprostředkování kontaktu mezi obětí a externí organizací k následné psychologické, psychosociální a sociálně-právní pomoci. Tento systém psychologické pomoci je uplatňován především ve vztahu k pozůstalým po obětech úmyslných násilných trestných činů s následkem smrti, k oběti pokusu trestného činu vraždy nebo zabití, k oběti, které byla jiným úmyslným násilným trestným činem způsobena těžká újma na zdraví. Dále je uplatňován k dítěti či senioru, na kterém byla páchána úmyslná trestná činnost, k hendikepované, případně jiným sociálním vyloučením ohrožené osobě, na níž byla páchána úmyslná trestná činnost. Dále ve vztahu k oběti domácího násilí či nebezpečného pronásledování, k oběti trestných činů páchaných z nenávisti, k oběti mimořádných událostí, k oběti dopravních nehod s těžkou újmou na zdraví či pozůstalým po obětech nehod s následkem smrti, dále k rodinným příslušníkům pohřešované osoby, zvláště pohřešovaného dítěte. A v neposlední řadě k osobě, které je poskytována krátkodobá ochrana.⁹⁰

4.2.2 Krizový intervent

V rámci krizové intervence má krizový intervent následující povinnosti. Informuje oběť o eventualitě poskytnutí psychologické, psychosociální či sociálně-právní pomoci, kterou zajišťuje příslušná externí organizace. Předává oběti, jestliže to uzná za vhodné, pracovní kontakt na svou osobu, aby mohl být v případě potřeby k dispozici. Vyrozumívá o poskytnutí krizové intervence pracovníka skupiny krizové intervence, který vykonává službu v rámci stálé telefonické podpory. Spolupracuje se skupinou krizové intervence, obzvláště v oblasti využívání průběžných odborných konzultací, získání telefonických kontaktů na další krizové interventy či externí organizace. Při poskytování psychologické pomoci krizový intervent na místě trestného činu či mimořádné události spolupracuje s příslušníky policie, psychologickou službou a zasahujícími pracovníky Hasičského záchranného sboru České republiky, s pracovníky zdravotnické záchranné služby, případně

⁹⁰ Závazný pokyn policejního prezidenta: o systému psychologické pomoci obětem trestné činnosti a obětem mimořádných událostí. In *Vnitřní řád PČR*. 1. 7. 2010.

s dalšími pracovníky ostatních složek IZS. Krizový intervent je povinen průběžně se vzdělávat. O poskytnutí psychologické pomoci je krizový intervent vyrozuměn pracovníkem operačního střediska odboru Policejního prezidia České republiky nebo integrovaného operačního střediska krajského ředitelství policie. Pokud pracovník operačního střediska nemůže z objektivních důvodů krizového interventa uvědomit, například nelze jej telefonicky kontaktovat, zabezpečí v těchto případech psychologickou pomoc skrze skupiny krizové intervence, se kterou je oprávněn konzultovat vzniklé problémy v souvislosti s poskytováním této pomoci.⁹¹

4.2.3 Lektor a skupina krizové intervence

Lektor je odpovědný v rámci útvaru policie, ve kterém je služebně začleněn, především za školení krizových interventů a udržování jejich odborné úrovně, a za školení dalších pracovníků, kteří působí v systému poskytování psychologické pomoci. Jde o pracovníky operačních středisek a vedoucí pracovníky policie, kteří v důležitém zájmu služby zajišťují akceschopnost útvaru policie k plnění jejich úkolů. **Skupina krizové intervence** koordinuje systém psychologické pomoci, dále ve spolupráci s externími organizacemi zabezpečuje výcvik a průběžné školení lektorů a lektory jmenuje. Zajišťuje stálou telefonickou podporu systému psychologické pomoci.⁹²

4.2.4 Administrativní pomůcky

Administrativní služební pomůcky jsou vedeny skupinou krizové intervence. Tyto pomůcky musí být zaevidovány, uloženy a zabezpečeny tak, aby nedošlo k jejich zneužití. Mezi administrativní služební pomůcky patří plán služby a protokol událostí. Protokol událostí vede pracovník skupiny krizové intervence, který vykonává službu v rámci stálé telefonické podpory. Do tohoto protokolu se pod pořadovými čísly zaznamenávají informace od krizového interventa o poskytnutí krizové intervence, samozřejmě bez uvedení osobních údajů. Dále se do protokolu uvádí souhlas oběti s předáním osobních údajů a provedená opatření, převzetí a předání služby pracovníků skupiny krizové intervence společně se svěřeným materiálem a pomůckami pro výkon služby. Je-li protokol

⁹¹ Závazný pokyn policejního prezidenta: o systému psychologické pomoci obětem trestné činnosti a obětem mimořádných událostí. In *Vnitřní řád PČR*. 1. 7. 2010.

⁹² Závazný pokyn policejního prezidenta: o systému psychologické pomoci obětem trestné činnosti a obětem mimořádných událostí. In *Vnitřní řád PČR*. 1. 7. 2010.

událostí veden elektronicky, záznam o předání i převzetí se vytiskne, opatří podpisy, zaeviduje a založí v souladu s interním aktem řízení. Dále jsou v protokolu uvedeny další události související s činností skupiny krizové intervence podléhající evidenci pod číslem jednacím v jednacím protokolu. Při zpracování osobních údajů je postupováno v souladu s interním aktem řízení.⁹³

4.3 Pomoc pro oběti stalkingu

Dnešní doba nabízí řadu možností, jak a kde lze vyhledat odbornou pomoc při nebezpečném pronásledování. V případech, kdy má oběť obavu z pachatele a z různých důvodů se nechce obracet přímo na policii nebo osobně vyhledat pomoc, je nejjednodušším řešením návštěva internetu, kde lze najít širokou škálu možností, kam se v případech násilí obrátit. Obětem je k dispozici množství telefonních linek, které fungují v nepřetržitém provozu a anonymně obětem poskytují potřebnou pomoc. V některých případech, především je-li stalkerem bývalý partner či manžel, projde oběť alespoň částečně ekonomickým násilím a nedisponuje proto finančními prostředky. Je důležité zmínit, že organizace, které poskytují základní pomoc obětem, provádí tuto činnost bez nároku na peněžitou odměnu. Nejčastějším druhem pomoci je právní a psychologické poradenství.⁹⁴

4.4 Organizace poskytující pomoc a poradenství při stalkingu

Bílý kruh bezpečí je pravděpodobně nejznámější organizací, která se věnuje se pomoci obětem trestných činů, tedy i nebezpečného pronásledování. Spektrum pomoci této organizace je široké a je možné řešit několikero problémů v jedné poradně, a to stejně tak v oblasti práva, jak v oblasti psychosociální. Každý jednotlivý případ nebezpečného pronásledování je individuální, a proto vyžaduje i individuální přístup k nalezení vhodné intervence. Pomoc je zde poskytována odbornými poradci v podobě právníků, sociálních pracovníků, psychologů a také lékařů. Bílý kruh bezpečí také spolupracuje s orgány

⁹³ Závazný pokyn policejního prezidenta: o systému psychologické pomoci obětem trestné činnosti a obětem mimořádných událostí. In *Vnitřní řád PČR*. 1. 7. 2010.

⁹⁴ Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 15. 1. 2015.

činnými v trestním řízení, zejména s Policií České republiky. Komplexní pomoc této organizace se zakládá na důkladném posouzení informací, a to o chování a aktivitách pronásledovatele, o dosavadních pokusech oběti zabránit pronásledování a všech dalších neméně důležitých skutečnostech. Poté dvojice poradců, zejména právník společně s krizovým interventem řeší kolektivně s obětí tři základní otázky; jedná-li se fakticky o nebezpečné pronásledování, hrozí-li oběti nebezpečí fyzického napadení a promyšlejší vhodnou taktiku intervence. V poradně Bílého kruhu bezpečí oběť získává konkrétní a reálná doporučení, jak nadále postupovat, aby dosáhla ukončení obtěžujícího nevyžádaného chování a kontaktování ze strany pronásledovatele. Jednou z výhod této organizace je, že odborníci v poradenství dokáží kombinovat právní kroky s psychologickou pomocí. Dále stojí za zmínku, že snadné a rychlé řešení v závažných případech pronásledování v podstatě neexistuje. V těchto obtížných případech je nutné kombinovat represivní i terapeutické, tedy podpůrné strategie proti pronásledovateli.⁹⁵

Charita ČR - Intervenční centrum Plzeňského kraje, je intervenční centrum, které je vedeno pod Diecézní charitou Plzeň. Tato organizace poskytuje různé sociální služby v Plzeňském kraji, které se specializují na odbornou pomoc a nemateriální podporu osobám, které jsou ohroženy trestnou činností, zejména domácím násilím a nebezpečným pronásledováním. Stejná služba je poskytována i jejich rodinám. Pomoc intervenčního centra je poskytována nejčastěji v souvislosti s institutem vykázaní Policie České republiky. Pracovníci centra poskytují základní sociálně právní poradenství a zprostředkují navazující odborné služby, například psychologické, právní či lékařské. V případě potřeby zabezpečují azylové ubytování či doprovod na jednání s úřady. Intervenční centrum spolupracuje s Policií České republiky Vedoucí tohoto centra je rovněž proškolen a jako jediný v kraji je dále oprávněn školit policisty. Dalšími partnery jsou soudy, orgány sociálně právní ochrany dětí a jiné neziskové organizace. Důležitá je i spolupráce a koordinace činnosti intervenčního centra s ostatními intervenčními centry v ČR.⁹⁶

Centrum krizové intervence je nízkoprahové zařízení poskytující obětem akutní psychiatrickou a psychologickou pomoc v takových životních situacích, které již nejsou

⁹⁵ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ: *Nebezpečné pronásledování* [online]. 2009 [cit. 11. 2. 2015]. Dostupné z [www:< http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/nebezpecne-pronasledovani/>](http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/nebezpecne-pronasledovani/).

⁹⁶ DIECÉZNÍ CHARITA PLZEŇ: *Intervenční centrum plzeňského kraje* [online]. 2014 [cit. 11. 2. 2015]. Dostupný z [www:< http://www.dchp.cz/intervencni-centrum>](http://www.dchp.cz/intervencni-centrum).

schopni zvládnout sami. Jedná se zpravidla o stavy, kdy do života zasáhla životní pohroma, například ztráta blízkého člověka, rozchod, partnerská krize apod. Tyto stavy mohou spustit stresovou reakci, jejíž zvládnutí vyžaduje odbornou pomoc. Tým krizového centra poskytuje psychoterapeutickou péči a poradenství. Nízkoprahovost centra krizové intervence spočívá v jeho snadné dostupnosti a možnosti okamžité pohotovosti bez objednání po dobu 24 hodin denně. V nepřetržitém provozu je také telefonní linka pomoci. Centrum krizové intervence také zprostředkovává návaznou potřebnou péči.⁹⁷

Výše uvedené organizace mají širokou nabídku prospektů a publikací s informacemi a odborným popisem, kontakty a dalšími doplňujícími informacemi (viz příloha II., příloha III. a IV.).

⁹⁷ *Centrum krizové intervence* [online]. 2011 [cit. 11. 2. 205] Dostupné z [www: <http://www.plbohnice.cz/home3/cz>](http://www.plbohnice.cz/home3/cz).

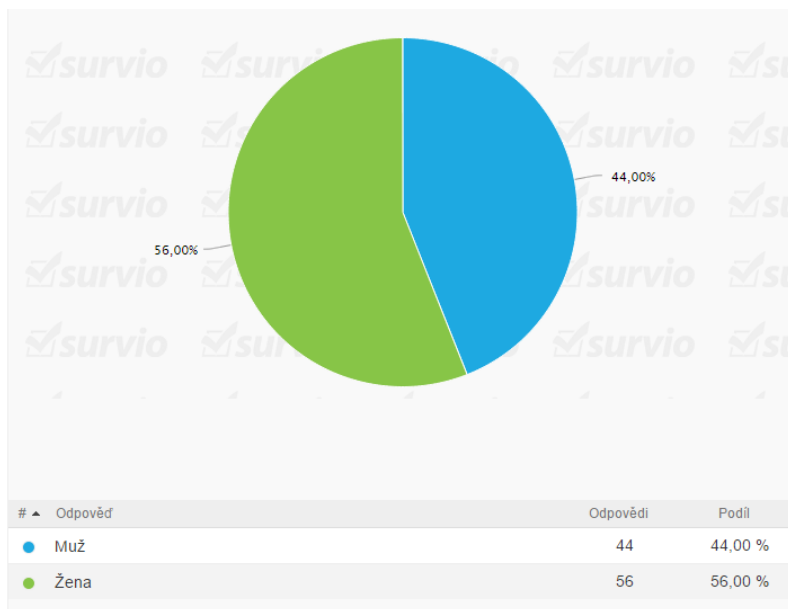
5 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

5.1 Výzkum

Vzhledem k povaze zkoumané problematiky byla v mé práci aplikována kvantitativní metoda dotazníkového šetření. Výchozí pomůckou pro shromáždění informací k danému tématu bakalářské práce byl anonymní dotazník. Oslovenou skupinu respondentů tvořila široká veřejnost. Sběr dat byl realizován prostřednictvím moderní elektronické formy dotazníkového šetření, a to vytvořením dotazníku na stránkách <http://www.surveymonkey.com/cs/>, který obsahoval devět otázek a byl nazván „Problematika stalkingu“. Bylo vyplněno celkem 100 dotazníků. Výhodou bylo, že vytvoření dotazníku bylo velmi rychlé, bylo snazší získat širší okruh respondentů a vyústilo v menší administrativní zátěž a jednoduché vyhodnocení. Cílem bylo zjistit, zda je veřejnost informována o tom, co pojem stalking znamená, zda se již respondenti s tímto jevem setkali a zda ví, kam se v případě potřeby pomoci obrátit.

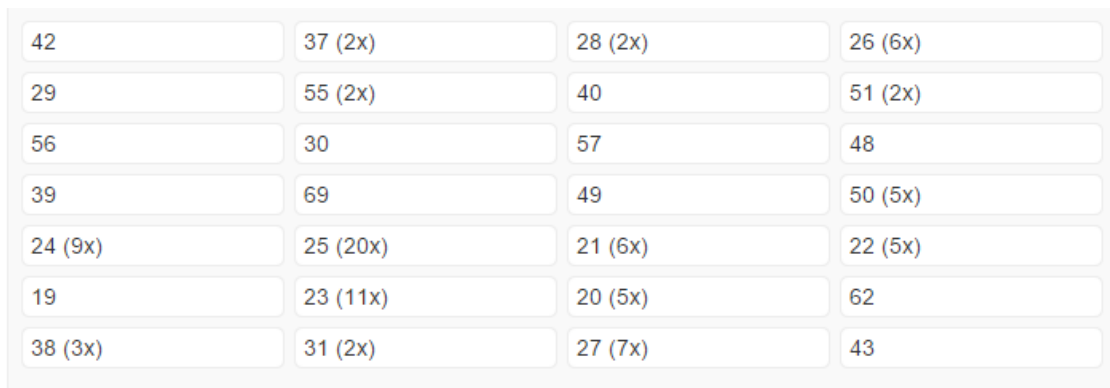
5.2 Výsledky výzkumu

Graf 1 Pohlaví⁹⁸

Jak vyplývá z prvního grafu, z celkového množství 100 respondentů, kteří se šetření zúčastnili, tvořilo 44 % mužů a 56 % žen.

Graf 2 Věk⁹⁹

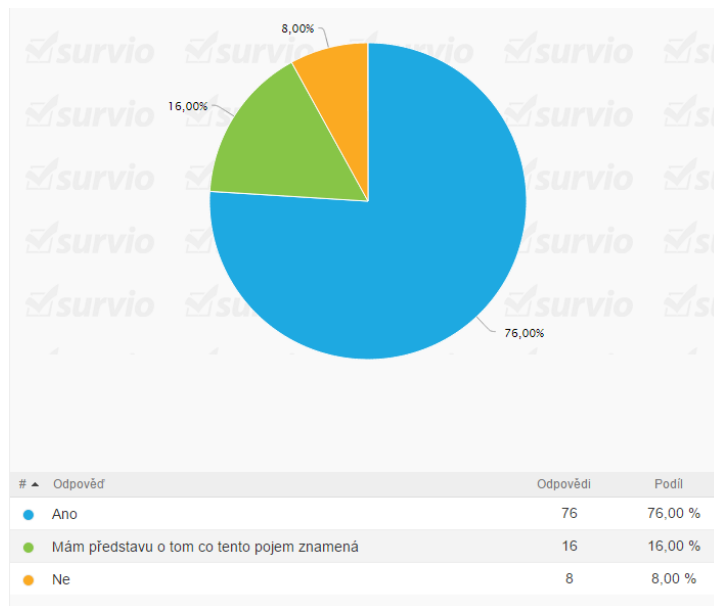
Graf číslo 2 prezentuje věk zúčastněných respondentů. Nejmladšímu z respondentů je 19 let a nejstaršímu 69 let.

⁹⁸ Vlastní výpočty.

⁹⁹ Vlastní výpočty.

Graf 3 Význam slova „stalking“¹⁰⁰

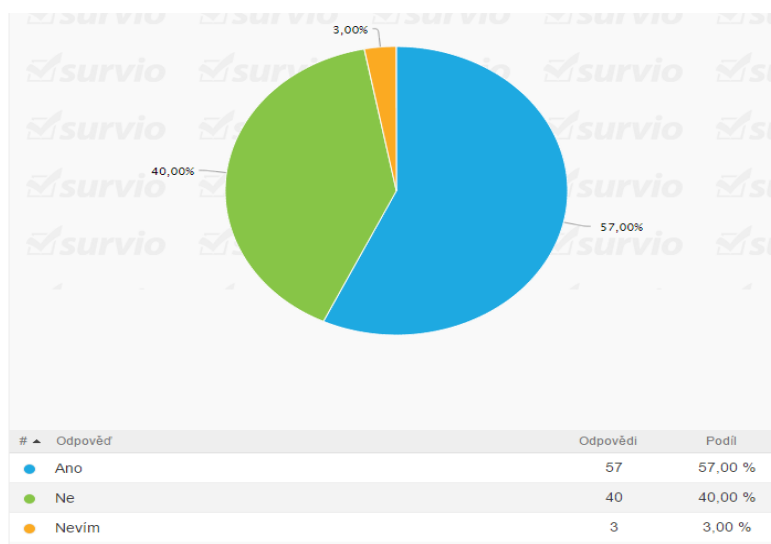
Otázka: Znáte význam slova „stalking“?

Z tohoto grafu je zřejmé, že většina respondentů, tj 76 % ví přesně o tom, co slovo „stalking“ znamená. 16 % respondentů má alespoň představu, co stalking znamená a 8 % respondentů význam tohoto fenoménu nezná.

Graf 4 Setkání se stalkingem¹⁰¹

Otázka: Pojem stalking je definován jako "úmyslné, zlovolné pronásledování a obtěžování jiné osoby, jehož následkem je závažné narušování soukromí, osobní svobody a lidské důstojnosti oběti." Setkal/a jste se někdy s tímto fenoménem?

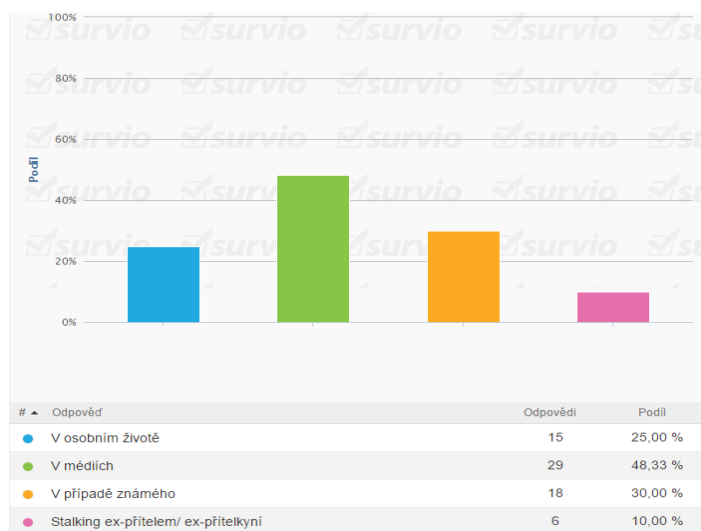

Z uvedených čísel lze vyčíst, že 57 % respondentů se s tímto jevem již setkalo, 40 % respondentů s tímto jevem zkušenost nemá a 3 % respondentů si tuto zkušenost neuvědomuje.

¹⁰⁰ Vlastní výpočty.

¹⁰¹ Vlastní výpočty.

Graf 5 Setkání se stalkingem¹⁰²

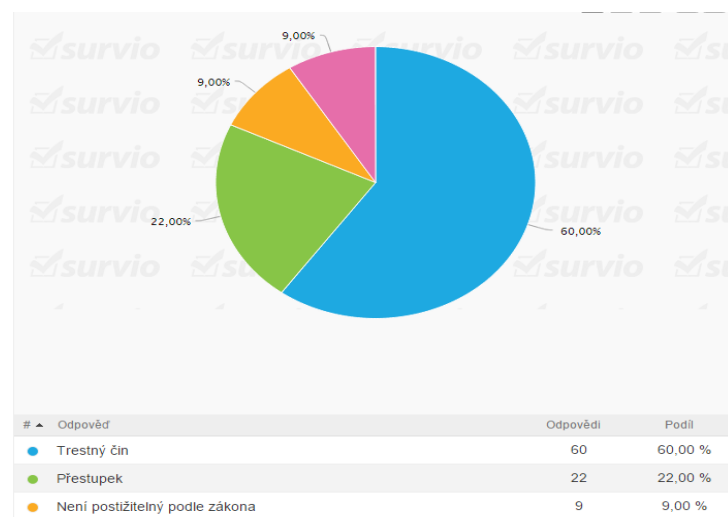

Otázka: V případě, že jste na předchozí otázku odpověděl/a ANO, kde jste se stalkingem setkal/a?

Tento graf objasňuje, že 15 % respondentů se se stalkingem setkala v osobním životě. 29 %, tedy většina respondentů, se

setkala se stalkingem skrze média. 18 % respondentů uvedlo zkušenost v případě známého a 6 % respondentů se setkala se stalkingem v případě pronásledování ex-přítelem.

Graf 6 Postižitelnost podle zákona¹⁰³

Otázka: Myslíte si, že stalking je vymezen podle zákona jako?

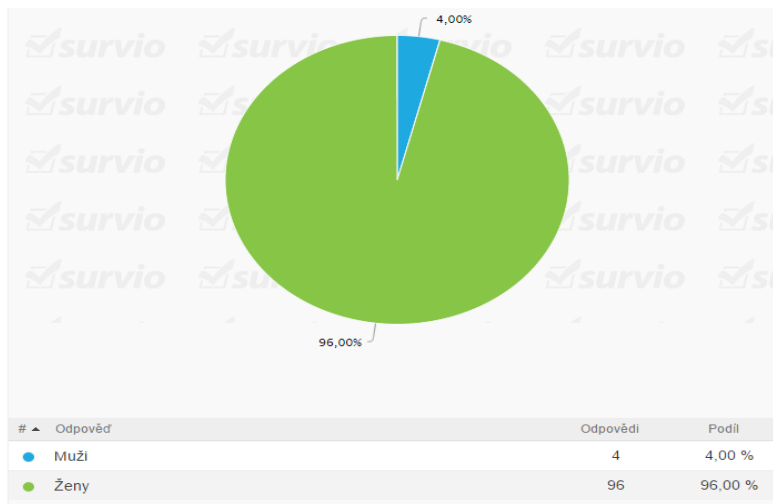
Z uvedených čísel lze vyčíst, že většina respondentů, tj 60 % je informováno, že stalking je trestným činem. 22 % respondentů je názoru, že stalking je pouze přestupek a 9 % respondentů uvádí, že

pronásledování podle zákona postižitelné není.

¹⁰² Vlastní výpočty.

¹⁰³ Vlastní výpočty.

Graf 7 Oběti stalkingu¹⁰⁴

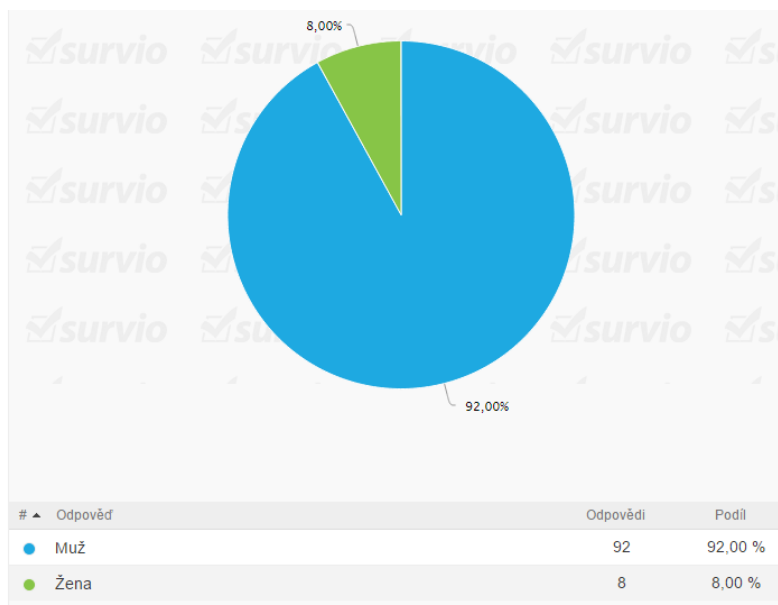

Otázka: *Myslíte si, že častěji se obětmi stalkingu stávají?*

Tento graf jasně prezentuje názor respondentů, kdy majorita, tedy 96 % respondentů se domnívá, že obětmi se častěji stávají ženy a pouze 4 %

respondentů jsou toho názoru, že se častěji v roli oběti objevují muži.

Graf 8 Role pronásledovatele¹⁰⁵

Otázka: *Myslíte si, že v roli pronásledovatele (stalkera) častěji bývá?*

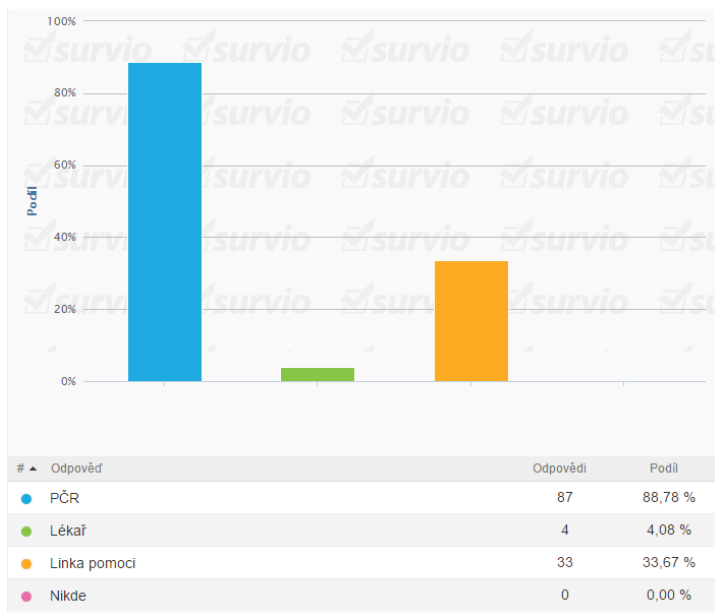
92 % respondentů je názoru, že častěji v roli pronásledovatele jsou muži, pouze 8 % respondentů uvedlo, že v roli pronásledovatele mohou být ženy.

¹⁰⁴ Vlastní výpočty.

¹⁰⁵ Vlastní výpočty.

Graf 9 Vyhledání pomoci¹⁰⁶

Otázka: Víte, kde oběti stalkingu mohou hledat pomoc?

Graf číslo 9 analyzuje odpovědi respondentů na vyhledání pomoci v roli oběti, kdy 87 % respondentů by se obrátilo na Policii České republiky, 4 % respondentů by hledalo pomoc u lékaře, 33 % respondentů by se obrátilo na linku pomoci.

¹⁰⁶ Vlastní výpočty.

5.3 Analýza výsledků dotazníkového šetření

Cílem výzkumu bylo zjistit, zda je veřejnost informována o tom, co fenomén stalking vyjadřuje, zda se již respondenti se stalkingem setkali a také, jestli vědí, na jaké instituce se lze obrátit v případě potřeby pomoci. Na dotazníkové šetření odpovědělo celkem 100 respondentů různého věku. Ve většině případů veřejnost ví, co pojem stalking představuje, nebo o něm alespoň určitou představu má. Poměrně velký počet respondentů se se stalkingem již setkal. Jak ukazuje graf č. 5, nejvíce respondentů se se stalkingem setkalo prostřednictvím médií. Z dotazníkového šetření dále vyplývá, že v roli oběti se častěji objevují ženy a pachatelé stalkingu bývají častěji muži.

Návrhem autorky dle zjištění, dle zjištění, které vyplývá z grafů č. 6 a 9, je blíže seznámit veřejnost s postížitelností stalkingu podle trestního zákoníku. Z dotazníkového šetření vyplývá, že 40 % respondentů není obeznámeno s postížitelností tohoto trestného činu podle zákona, tudíž respondenti nejsou informováni ani o tom, že se lze o pomoc obrátit na orgány činné v trestním řízení. I když by převážná majorita dotazovaných hledala pomoc u PČR či na lince bezpečí, přesto 4 % respondentů uvedlo jako možnost pomoci svého lékaře.

6 PREZENTACE KAZUISTIK

Druhou část empirické části představují kazuistiky případů nebezpečného pronásledování. Cílem je přiblížit reálné případy nebezpečného pronásledování a poukázat na jejich nebezpečnost.

Kazuistika 1¹⁰⁷

V době od 1. 9. 2011 do 2. 2. 2012

Popis případu:

Podle § 160b odst. 1 TŘ bylo zahájeno trestní stíhání proti F. S. z přechinu nebezpečné pronásledování, kterého se dopustil tím, že nejméně v době od září 2011 do 2. 2. 2012, opakovaně bez vědomí poškozené paní H. S. a proti její vůli tuto osobu kontaktoval v místě jejího bydliště a v místě jejího zaměstnání, tím způsobem, že opakovaně, bez zjevného důvodu, postával v blízkosti jejího bytu či její ordinace, a to mnohdy i vícekrát denně. Dále se snažil nevybíravým způsobem tuto ženu urážet a psychicky poškozovat tím způsobem, že v místě jejího pracoviště, na místě veřejnosti přístupném opakovaně a dlouhodobě vylepoval letáky s urážlivými texty, které jsou směřované proti poškozené H. S. a útočil na soukromou a pracovní pověst MUDr. X. Y., kdy v těchto letácích se nezdráhal jeho zaměstnankyni zdravotní sestru H. S. oslovovat vulgárními výrazy, dále ji v těchto letácích očeřňoval bez zjevné příčiny z jednání, kdy má v pracovní době souložit s doktorem. Dále vyhrožoval nespecifickými problémy MUDr. X. Y. v případě, pokud H. S. nebude propuštěna, dále v těchto letácích vyhrožoval, že tyto lživé informace předá do regionálních novin ve zjevném úmyslu poškodit dobré jméno poškozené a jejímu zaměstnavateli a v neposlední řadě jeho jméno, čest a pracovní prestiž. Takové jednání bylo opakované, četné a dlouhodobé, kdy letáky s uvedeným obsahem byly po klinice vylepeny nejméně dne 13. 12. 2011, na pěti místech kliniky dne 30. 12. 2011, na dvou místech kliniky dne 2. 1. 2012, na jednom místě kliniky dne 10. 1. 2012, na dvou místech kliniky dne 13. 1. 2012, na třech místech kliniky dne 18. 1. 2012, na čtyřech místech kliniky dne 24. 1. 2012, na třech místech kliniky dne 1. 2. 2012, na sedmi místech kliniky 2. 2. 2012, na čtyřech místech kliniky, kdy dne 2. 2. 2012 v době kolem 05:10 byl

¹⁰⁷ Interní materiály Městského ředitelství policie Plzeň

při vylepování letáků přistižen postiženou H. S. a zachycen kamerovým systémem. Dále od září roku 2011 do 2. 2. 2012 opakovaně a nepravdělně, někdy však i několikrát denně, se po dobu několika hodin bez zjevného důvodu pohyboval v prostorách kliniky v blízkosti urologické ambulance, kde poškozená a poškozený pracují. Dále ve dnech 30. 11. 2011 a 13. 12. 2011 navštívil bez zjevného důvodu objekt základní školy v Plzni, kde pracuje jako učitelka manželka poškozeného MUDr., které sdělil že MUDr. X. Y. a H. S. spolu mají poměr, a požadoval, aby se postarala o propuštění poškozené, neboť tato osoba jde po bohatých chlapech a rozvrací jim manželství. Dne 17. 1. 2012 v době kolem 12:50 hod. vylepil na vozidlo poškozenému MUDr., které stálo v objektu FN dva letáky s urážlivými texty, ve kterých poškozeného vyzýval k propuštění H. S. a nazýval ji vulgárními výrazy, dále zde uváděl, že v opačném případě bude mít poškozený problémy. Dne 6. 12. 2011 bezdůvodně navštívil sestru poškozené, které rovněž sdělil lživé informace o vztahu poškozené s poškozeným. Dne 1. 2. 2012 během celého dne v půlhodinovém intervalu sledoval zaparkované vozidlo poškozené před jejím bydlištěm a čekal, kdy tato osoba vyjde z bytu. Rovněž dne 1. 2. 2012 vylepil v bydlišti poškozené celkem osm letáků s urážlivými texty stejného ražení jako v místě polikliniky. Výše uvedeným jednáním se F. S. dopustil, kterým opakovaně a dlouhodobě pronásleduje osoby poškozené , kterým vyhrožoval, vyhledával osobní blízkost poškozených, sledoval je a kontaktoval je písemnou formou v podobě urážlivých letáků, a to vše jednáním, které je způsobilé u poškozených vyvolat důvodnou obavu o život a zdraví.

Za uvedené jednání bylo proti podezřelému zahájeno trestní stíhání dle §160/1 TŘ policejním orgánem Městského ředitelství Plzeň a následně byl odsouzen Okresním osudem Plzeň - město.

Kazuistika 2¹⁰⁸

V době od 6. 3. 2012 do 6. 3. 2012

Popis případu:

Dne 7. 3. bylo vyšetřujícím komisařem SKPV MŘPM zahájeno trestní stíhání osoby J. P. jako obviněného ze spáchání přečinu nebezpečné pronásledování a přečinu výtržnictví, kterého se měl dopustit tím, že na území města Plzně v blíže nezjištěné době, od října roku 2010, ve 14:00 hodin dne 6. 3. 2012 opakovaným způsobem obtěžoval a pronásledoval rodinu K., což se projevovalo nejméně tím, že poškozenou J. P. kontaktoval v místě jejího bydliště na adrese Plzeň a vyzýval jejího manžela M. K., aby šel ven před dům, slovy „ať jde ten ven“ a následně poškozené sdělil, že zařídí, aby jí bylo odebráno dítě. Následně v nezjištěné době v prosinci roku 2010 u Borské přehrady v Plzni při projíždění kolem manželů K., na tyto poškozené najížděl svým vozem Audi, přičemž na ně pokřikoval a gestikuloval vulgarismy. Dále v prosinci 2010 v Plzni, v Pražské ulici přistoupil k manželům K., kteří seděli ve vozidle, a nezjištěným předmětem jim praštil do pravého bočního okna. Dále v průběhu roku 2011 na blíže nezjištěných místech v Plzni najížděl svým vozem Audi na vozidlo, ve kterém jeli manželé K., přičemž na ně divoce gestikuloval, kdy mu na to J. K. napsala v jednom případě SMS zprávu, ve které stálo, ať je nechá na pokoji, kdy na to reagoval J. P. SMS zprávou, že poškozenou vytahá za ucho a že se mu má omluvit. Dále pak v dubnu 2011 v době, kdy potkal manželé K. v OD Tesco v Plzni na Borských polích proti nim opět cosi gestikuloval a pokřikoval. Exhibice vygradovaly dne 6. 3. 2012 ve 13:45 hod., kdy manželé K. pronásledoval svým vozem Audi od ulice Řepná v Liticích do místa bydliště poškozených, kdy před jejich domem přistoupil k manželům K., kteří se svým synem seděli ve svém vozidle, a bez zjevné příčiny zaútočil teleskopickým obuškem na toto vozidlo takovým způsobem, že s uvedeným obuškem udeřil do pravého zadního bočního okna do míst, kde seděl syn poškozených, dále obuškem udeřil do okna pravých předních dveří, kde úder zanechal vryp po úderu, následně obuškem praštil do pravého zpětného zrcátka takovou silou, že jej urazil. Poté přešel k přední části vozidla a zde udeřil obuškem do pravého předního světla, které poškodil. Následně se podařilo poškozené z místa odjet, kdy uvedeným neverbálním jednáním J. P.

¹⁰⁸ Interní materiály Městského ředitelství policie Plzeň.

vzbudil u poškozených obavu o život a zdraví, také vzhledem k předchozím dílčím incidentům. Dále svým jednáním J. P. způsobil bližší nejništěnou škodu na vozidle poškozených, kdy uvedeného jednání se dopustil na místě veřejnosti přístupném.

Za uvedené jednání bylo proti podezřelému zahájeno trestní stíhání dle §160/1 TŘ policejním orgánem Městského ředitelství Plzeň a následně byl odsouzen Okresním soudem Plzeň - město.

Kazuistika 3¹⁰⁹

V době od 16. 8. 2011 do 1. 2. 2012

Popis případu:

Dne 29. 5. 2012 bylo zahájeno trestní stíhání osoby M. Š., jako obviněného ze spáchání přečinu nebezpečné pronásledování a přečinu nebezpečné vyhrožování, kterých se měl dopustit tím, že nejméně v době od 15. 8. 2011 do 5. 3. 2012 opakovaně bez souhlasu poškozené M. H. a proti její vůli tuto osobu dlouhodobě a opakovaně kontaktoval v místě jejího bydliště, kde poškozená bydlí se svými rodiči, bez zjevného důvodu postával v okolí jejich rodinného domu. Vhazoval zde do jejich osobní schránky a na zahradu dopisy, letáky a různé věci jako skořápky, starý fotoaparát, splávek a popelník a další předměty v podobě např. mrtvé kuny, kterou pověsil na plot zahrady, ale i další různé předměty jako toaletní papír, prázdné lahve od alkoholu a další nespecifikované předměty, vždy s nějakým vzkazem. Dále poškozené v uvedeném období doručil 52 dopisů, letáků či pohlednic, kdy se poškozenou nezdráhal nazývat slovy jako: „recidivistka, prostitutka, atd. Dále jí v těchto dopisech na mnohostránkových vyjádření s množstvím nesouvislého textu vyhrožoval výrazy: „Boj, hlavní zásada odstřelovače: nedej o sobě 100% vědět, dokud nebudeš mít jistotu, že se 100% trefíš.... Dead!.... Chceš přežít? Musíš se snažit, jinak se budeš smažit.... Dotáhnu vše do konce, ať se chce nebo nechce. Už ví, kolik uhodilo a oč tady běží! Kdyby ne, tak jí hlava nenáleží!!!... Zastřelit, nebo být zastřelena....Život nebo smrt! To je riziko! Vystrčíš hlavu a už ji nemáš...Jseš mrtvá,...“ dále poškozenou v uvedeném období opakovaně kontaktoval prostřednictvím SMS zpráv v počtu nejméně 79 zpráv.

¹⁰⁹ Interní materiály Městského ředitelství policie Plzeň.

Poškozené mimo množství nesouvislého textu sděluje: „tady se bude střílet,...jsi hloupá,...Koledovala jsi si o to dostat přes držku... za normálních okolností bych se tě proběhnul kanadama po ksichtu,... Bílá nebo černá, život nebo smrt...Jseš mladá a hloupá,...Láska nebo smrt,...Zuby, nejostřejší a nejtvrdší předmět na těle, útok, prsty, ohryzek, stisknout a trhnout. Už tam není, a vyplivnout. Stačí ale jen rozdrtit. Je to chrupavka, nic to není a už je tu zadušení. Ded! Život nebo smrt,...Se mnou si nemá cenu zahrávat!...Každej, kdo udělal chybu, je mrtvej!...Když trefíš odstřelovačkou „cíl“ na 500 metrů a třeba ještě mnohem dál na hlavu, ruku nebo nohu, tak už ji nemá! Jen pahejl,“.

Dále poškozenou opakovaně sledoval v ranních hodinách na autobusovém nádraží, když dojížděla do zaměstnání, i před jejím domem. Dále v době od srpna 2011 do 21. 1. 2012 opakovaně zaslal 6 dopisů a několik dalších letáků či igelitových sáčků s různým obsahem, např. použitých rukavic. Dále obsahují mnohostránková vyjádření nesouvislého textu, který je protkaný urážkami na adresu M. H. a jejích rodičů, kdy výše uvedeným jednáním se M. Š. dopustil jednání, kterým opakovaně a dlouhodobě pronásledoval osobu poškozené, které uvedeným způsobem vyhrožoval, vyhledával osobní blízkost či osobní blízkost jejích rodinných příslušníků, sledoval ji a kontaktoval písemnou formou v podobě urážlivých a výhrůžných dopisů, pohlednic, letáků a SMS zpráv, a to vše jednáním, které u poškozené vzbudilo důvodnou obavu o život a zdraví. Poškozená má z osoby M. Š. strach, bojí se ho potkat, neboť tento se uvedeného jednání dopouštěl dlouhodobě a opakovaně, i když mu poškozená dala jasně najevo, že se s ním nechce již nikdy setkat, nechce s ním hovořit ani telefonicky, ani být jiným způsobem obtěžována a kontaktována, a to včetně kontaktování a obtěžování jejích rodinných příslušníků.

Za uvedené jednání bylo proti podezřelému zahájeno trestní stíhání dle §160/1 TŘ policejním orgánem Městského ředitelství Plzeň a následně byl odsouzen Okresním soudem Plzeň - město.

Kazuistika 4¹¹⁰

V době od 1. 6. 2012 do 5. 6. 2014

Popis případu:

Dne 18. 7. 2014 bylo sděleno podezření osobě M. F., který v době posledních dvou let soustavně obtěžoval a téměř denně vyhledával přítomnost svojí matky, tj. L. F. a to v jejím bydlišti v Plzni, kdy zvonil na zvonek jejího bytu, házel kamínky do okna bytu nebo klepal na parapet okna bytu (přízemí), a v případě, že se mu podařilo matku kontaktovat, tuto osobu žádal o peníze a jídlo nebo o oblečení. Při odmítnutí vydání peněz či jiných věcí matku hrubě slovně urážel a dále opakovaně poškozenou vyhledával před bydlištěm, zejména na ni čekal na zastávkách MHD u bydliště v době, kdy jezdila do zaměstnání nebo se z něj vracela. Zde ji opět žádal o výše uvedené věci a v případě odmítnutí jí opět hrubě slovně urážel, přičemž mu bylo paní F. opakovaně sdělováno, aby její přítomnost nevyhledával a nekontaktoval ji, na což nereflektoval a svým jednáním u ní vzbudil důvodnou obavu o její zdraví.

Za uvedené jednání byl ve zkráceném řízení vydán trestní příkaz dle § 179c/1 TŘ.

Kazuistika 5¹¹¹

V době od 13. 7. 2012 do 14. 11. 2012

Popis případu:

Za spáchání přečinu nebezpečné pronásledování bylo zahájeno trestní stíhání proti osobě R. J., kterého se měl dopustit tím, že po přesně nezjištěnou dobu neméně od 13. 7. 2012 do 15:59 hodin dne 14. 11. 2012 na přesně nezjištěných místech nejméně v místě trvalého pobytu poškozené v Plzni, na přesně nezjištěném místě v Nýřanech a dále na blíže nezjištěném místě v okolí Svojsín poškozenou D. Š. dlouhodobě pronásledoval, kdy za tímto účelem využíval i vzdálený lokátor polohy GPS s vloženou SIM kartou, provozovanou sítí O2, který umístil v přesně nezjištěném čase v červenci 2012 na vozidlo poškozené D. Š. za účelem sledování pohybu jejího vozidla. Taktéž poškozené během výše uvedené doby zaslal na její mobilní číslo nejméně 381 SMS zpráv ze svých účastnických

¹¹⁰ Interní materiály Městského ředitelství policie Plzeň.

¹¹¹ Interní materiály Městského ředitelství policie Plzeň.

čísel, kdy si v obsahu textových zpráv vynucuje osobní kontakt s poškozenou. Opakovaně poškozenou urážel a střídavě vyhrožoval, nejméně: „nevydržím to, jedu si pro pusu a pak můžu domů. Chtěl jsem s tebou jít jen na oběd, a Ty si vypneš telefon, proč? Víš, já tě miluji a nevím, jak Ti být na blízku. Čekal jsme teď u Tebe v Nýřanech. A máš pravdu, nemiluji tě-nenávidím tě!!, tak tenhle ti teď nosí lásky? :-)? Super. Peklo tebe i jeho nemine. Můžeš vzít na to jed, že to z tebe dostanu všechno zpět. Dnes mě u babi hledala kriminálka! Pamatuješ co jsem ti řekl? Doufám, že jsem odcházel od tebe naposledy. Modli se, pokud je to tvá práce! Můžeš mi říct, co jsi na mě nabonzovala? Zítřka v 11 mám jít na kriminálku! Koukej mluvit, nebo tě chytну za čumák a vymáchám tě v ho*nech. Chcípni. Až tě někdo naloží do dodávky, tak se nediv! Polez z tý práce a všechno mi řekneš nebo mě vážně na*ereš.“ Kdy tímto jednáním způsobuje poškozené D.Š. s ohledem na četnost zpráv psychickou újmu spojenou s obavami o svůj život a zdraví, kdy se cítí omezena na obvyklém způsobu života, jelikož se obává vzájemného kontaktu s R. J. v okolí svého bydliště. Obává se, aby nedošlo k fyzickému nebo slovnímu napadení, a hlavně ví, že ji sleduje, tedy dlouhodobě pronásleduje druhého tím, že vyhrožuje jinou újmou, vyhledává její osobní blízkost a sleduje ji, vytrvale ji kontaktuje prostřednictvím prostředků elektronických komunikací a omezuje druhého v jeho obvyklém způsobu života a tímto jednáním vzbuzuje důvodnou obavu.

Za uvedené jednání bylo proti podezřelému zahájeno trestní stíhání dle §160/1 TŘ policejním orgánem Městského ředitelství Plzeň a následně byl odsouzen Okresním osudem Plzeň - město.

Kazuistika 6¹¹²

V době od 1. 1. 2013 do doby 16. 1. 2014

Popis případu:

Nebezpečného pronásledování se pan J. G. dopustil tím, že opakovaně (prakticky denně) na různých místech v rámci teritoria města Plzeň vyhledával přítomnost poškozené V. K. a to i přes její záporný postoj. Neustále jí vyznával lásku, dožadoval se její

¹¹² Interní materiály Městského ředitelství policie Plzeň.

přítomnosti, zasílal jí velký počet zpráv a v případě, že mu nechtěla poškozená vyhovět, jí fyzicky atakoval a vyhrožoval smrtí či jinou újmou na zdraví.

Za uvedené jednání byl ve zkráceném řízení vydán trestní příkaz dle § 179c/1 TŘ.

Kazuistika 7¹¹³

V době od 31. 8. 2013 do 17. 10. 2014

Popis případu:

Pan T. M. v době od konce srpna 2013 v Plzni, převážně ve čtvrti Doubravka za pomoci SMS zpráv, na facebooku a osobně dlouhodobě pronásledoval J.H., a to tím způsobem, že vyhledával její přítomnost a sledoval ji v místě jejího trvalého bydliště a jeho okolí v Plzni. Dále za pomoci svého mobilního telefonu poškozenou J. H. vytrvale kontaktoval, přičemž na její mobilní telefon zasílal obtěžující SMS zprávy, ve kterých jmenované mimo jiné neustále opakoval, aby se k němu vrátila, a to i přesto, že jmenovaná měla již v současné době nového přítele a T. M. několikrát žádala, aby ji nechal být.

Za uvedené jednání byl ve zkráceném řízení vydán trestní příkaz dle § 179c/1 TŘ.

Kazuistika 8¹¹⁴

V době 23. 11. 2013 do 30. 11. 2014

Popis případu:

Pan V. S. od 23. 11. 2013 dlouhodobě pronásleduje svoji bývalou přítelkyni H. P. tím, že nadměrně a neodůvodněně vyhledává její osobní blízkost, a to především v místě jejího současného bydliště. Dále ji neustále několikrát denně prostřednictvím mobilního telefonu kontaktuje, kdy se dožaduje, aby se jmenovaná H. P. k němu vrátila, že ji stále miluje a v případě, kdy odmítne tuto komunikaci jí V. S. vulgárně nadává. Při osobním kontaktu jí rovněž vulgárně nadává a několikrát ji fyzicky napadl. Dále poškozené opakovaně vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmou, kdy výše uvedeným chováním poškozenou omezuje v jejím obvyklém způsobu života a vzbuzuje v ní důvodnou obavu o její zdraví a majetek.

¹¹³ Interní materiály Městského ředitelství policie Plzeň.

¹¹⁴ Interní materiály Městského ředitelství policie Plzeň.

Za uvedené jednání bylo proti podezřelému zahájeno trestní stíhání dle §160/1 TŘ policejním orgánem Městského ředitelství Plzeň a následně byl odsouzen Okresním osudem Plzeň - město.

Kazuistika 9¹¹⁵

V době od 13. 3. 2014 do 5. 4. 2014

Popis případu:

Neznámý pachatel ze svého telefonního č. xxxxxxxxx volá a píše SMS zprávy poškozené paní A. H. a v těchto zprávách jí slovně uráží a napadá vulgárními výrazy, kdy toto trvá od 13. 3. 2014 do současné doby až 60 krát denně.

Podle §159a/1a odevzdáno z rozhodnutí státního zástupce přestupkové komisi jako přestupek na úseku občanského soužití § 49/1c zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích.

Kazuistika 10¹¹⁶

V době od 1. 12. 2013 do 11. 3. 2014

Popis případu:

Podezřelý pan Z. zasílá ze svého mobilního telefonu poškozené Š. SMS zprávy, ve kterých poškozenou uráží vulgárními výrazy a vyhrožuje jí, že ji nechá vyhodit ze zaměstnání, dále poškozenou vyhledává v jejím zaměstnání Penny Market, kde jí před zákazníky a kolegy uráží nadávkami.

Za uvedené jednání byl ve zkráceném řízení vydán trestní příkaz dle § 179c/1 TŘ.

¹¹⁵ Interní materiály Městského ředitelství policie Plzeň.

¹¹⁶ Interní materiály Městského ředitelství policie Plzeň.

Tabulka 1

Informace o počtech případů nebezpečného pronásledování¹¹⁷

ROK	POČET PŘÍPADŮ	ROZSUDEK	PŘEVEDENO NA PŘESTUPEK	ODLOŽENO
2010	15	13	2	X
2011	18	15	2	1
2012	27	23	2	2
2013	21	17	3	1
2014	24	20	3	1

Důvody odložených případů: nedostatek věku pachatele, nepřičetnost, smyšlené oznámení nezakládající se na skutečnosti.¹¹⁸

¹¹⁷ Interní statistiky Městského ředitelství policie Plzeň.

¹¹⁸ Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 5. 2. 2015.

ZÁVĚR

Trestný čin nebezpečné pronásledování prezentuje specifickou formu násilí a obtěžování, která je ve světě i v ČR známá jako stalking. Každý společensky nežádoucí jev, mezi něž nebezpečné pronásledování přirozeně patří, nepředvídatelně ovlivňuje život každého jedince. U nebezpečného pronásledování se obětí může stát skutečně kdokoliv, následky plynoucí z tohoto trestného činu ovlivňují životy mnoha lidí.

Cílem této práce bylo definovat problematiku stalkingu z hlediska společenského, psychologického a trestněprávního, tedy co možná nejkomplexnějším způsobem. Především co nejpřesněji stalking definovat, analyzovat jeho možné metody, porozumět tomuto problému z pohledu oběti, vymezit motivace, které vedou pachatele k páchání pronásledování a popsat typologii těchto pachatelů. Dalším cílem bylo zjistit, jakým způsobem policie ve věci stalkingu postupuje. Postup Policie České republiky byl podrobně popsán zejména ve spojení s institutem krátkodobé ochrany osoby a institutem vykazání. Dalším cílem bylo zhodnotit postup policie ve věci stalkingu v rámci Městského ředitelství policie Plzeň.

V empirické části bylo cílem pomocí kvantitativní metody dotazníkového šetření zjistit názor veřejnosti na problematiku stalkingu; zda je veřejnost informována o tom, co tento fenomén představuje, jestli se respondenti s tímto jevem již setkali a v jaké podobě a zda ví, na jaké orgány se v případě role oběti obrátit o pomoc. Druhým cílem práce bylo pomocí kazuistik individuálních případů poukázat na vysokou nebezpečnost trestného činu nebezpečného pronásledování.

Trestným činem je nebezpečné pronásledování v České republice od 1. 1. 2010, kdy nabył účinnosti nový trestní zákoník a vymezil nebezpečné pronásledování v § 354, kdežto ve Spojených státech amerických byla přijata antistalkingová legislativa již v roce 1990. Až poté se postupně postih tohoto deliktu dostal i do evropských trestních zákoníků. Metody pachatelů jsou velice různorodé a taxativním výčtem nelze postihnout všechna potenciální chování pachatele. Pokud jde o následky trestněprávní odpovědnosti, česká právní úprava se nechala inspirovat úpravou rakouskou, a proto byla nasazena relativně mírná trestní sazba. Bylo prokázáno, že stalking jako patologický jev je vysoce společensky nebezpečný. Prohlubuje se společně s možnostmi nových technologií a bývá kulminací minulých

neshod. Jestliže není v jednání pachatele včas zabráněno, může vést ke katastrofálním následkům. Stalking je celospolečenským problémem a je nevyhnutelné se touto problematikou zabírat, sledovat ji a analyzovat skupiny, jež jsou tímto jevem ohroženy. Stalking je fenomén, který je u nás i ve světě permanentně aktuální, a kterému stále není věnovaná žádoucí pozornost.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje:

1. BUSKOTTE, A. *Z pekla ven, žena v domácím násilí*. Brno : Computer, 2008. 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.
2. ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 439 s. ISBN 978-80-7380-213-4.
3. ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. Praha : Eurounion, 1998, 255 s. ISBN 80-85858-70-3.
4. ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha : Grada, 2008. 160 s. ISBN 978-80-247-2207-8.
5. ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. a kol. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů*. Praha : Grada, 2007. 192 s. ISBN 978-80-247-2014-2.
6. HARTL, P. a HARTLOVÁ, H. *Velký psychologický slovník*. Praha : Portál, 2010. 797 s. ISBN 978-80-7367-686-5.
7. CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha : Portál, 2003. 201s. ISBN 80-717-8739-6.
8. KOPECKÝ, K. *Stalking a cyberstalking-nebezpečné pronásledování*. Olomouc : NET UNIVETSITY, 2010. 14 s. ISBN 978-80-254-7737-3.
9. MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ, B. *Partnerské násilí*. Praha : Linde, 2008. 159 s. ISBN 978-80-86131-76-4.
10. PAUKNEROVÁ, D. a kol. *Psychologie pro manažery a ekonomy*. Praha : Grada, 2006. 256 s. ISBN 80-247-1706-9.
11. SOCHŮREK, J. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. Liberec : Technická univerzita v Liberci, 2003. 81 s. ISBN 80-7083-745-4.
12. ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník II, komentář*. Těšín : C.H.Beck, 2010. 3632 s. ISBN 978-80-7400-178-9.
13. ŠEVČÍK, D. *Domácí násilí*. Praha : Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.
14. VOŇKOVÁ, J. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha : proFem, 2004. 194 s. ISBN 80-239-2106-1.

15. WALBY, S., ALLEN, J. *Domáci násilí, sexuální napadení a pronásledování, výsledky britského průzkumu o kriminalitě*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2009. 124 s. ISBN 978-80-7338-088-5.

Elektronické zdroje:

1. IPRÁVNÍK: *Jak postihovat stalking? Zamyšlení nad novou právní úpravou* [online]. 2009 [cit. 25. 10. 2014]. Dostupné z www: <http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/art_6587/jak-postihovat-stalking-zamysleni-nad-novou-pravni-upravou.aspx>.
2. IPRÁVNÍK: *Česká podoba stalkingu podle § 354 TrZ v širších než jen trestně právních souvislostech* [online]. 2010 [cit. 27. 10. 2014]. Dostupné z www: <http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/txtexpresion_%C4%8Desk%C3%A1+podoba+s+stalkingu+v%C3%A1lkov%C3%A1+helena/art_6562/rbsearchsource_articles/ceska-podoba-stalkingu-podle-354-trz-v-sirsich-nez-jen-trestnepravnich-souvislostech.aspx>.
3. EPRÁVO.CZ: *„Stalking“ z kriminologického pohledu se zaměřením na pachatele a oběť* [online]. 2011 [cit. 2. 12. 2014]. Dostupné z www: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/stalking-z-kriminologickeho-pohledu-se-zamerenim-na-pachatele-a-obet-73846.html>>.
4. IPRÁVNÍK: *Česká podoba stalkingu podle § 354 TrZ v širších než jen v trestněprávních souvislostech* [online]. 2010 [cit. 24.1.2015]. Dostupné z www: <http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/art_6562/ceska-podoba-stalkingu-podle-354-trz-v-sirsich-nez-jen-trestnepravnich-souvislostech.aspx>.
5. BECK-ONLINE: *§ 354 nebezpečné pronásledování* [online]. 2011 [cit. 24. 1. 2015]. Dostupné z www: <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhfwpk5tlguxhgys7giydaok7gqyf64dggm2ti&groupIndex=4&rowIndex=0>>.
6. POLIICE ČESKÉ REPUBLIKY: *Prevence-stalking* [online]. 2014 [cit 9. 2. 2015]. Dostupné z www: <<http://www.policie.cz/clanek/prevence-stalking.aspx>>.
7. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ: *Nebezpečné pronásledování* [online]. 2009 [cit. 11. 2. 2015]. Dostupné z www: <<http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/nebezpecne-pronasledovani/>>.

8. DIECÉZNÍ CHARITA PLZEŇ: *Intervenční centrum plzeňského kraje* [online]. 2014 [cit. 11. 2. 2015]. Dostupné z www: <<http://www.dchp.cz/intervencni-centrum>>.
9. *Centrum krizové intervence* [online]. 2011 [cit. 11. 2. 2015] Dostupné z www: <<http://www.plbohnice.cz/home3/cz>>.

Legislativní dokumenty:

1. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, § 354.
2. ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, § 50.

Ostatní zdroje:

1. Interní materiály Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje.
2. Závazný pokyn policejního prezidenta: o provádění vykázaní. In *Vnitřní řád PČR*. 23. 12. 2009.
3. Závazný pokyn policejního prezidenta: o systému psychologické pomoci obětem trestné činnosti a obětem mimořádných událostí. In *Vnitřní řád PČR*. 1. 7. 2010.
4. Rozhovor s panem npor. Mgr. Bc. Radovanem Sládkem, vedoucím obvodního oddělení Plzeň 4, ze dne 15. 1. 2015.
5. Interní statistiky Městského ředitelství policie Plzeň.
6. Interní materiály Městského ředitelství policie Plzeň.

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Pohlaví	50
Graf 2 Věk	50
Graf 3 Význam slova „stalking“	51
Graf 4 Setkání se stalkingem	51
Graf 5 Setkání se stalkingem	52
Graf 6 Postižitelnost podle zákona	52
Graf 7 Oběti stalkingu	53
Graf 8 Role pronásledovatele	53
Graf 9 Vyhledání pomoci	54

SEZNAM KAZUISTIK

Kazuistika 1	56
Kazuistika 2	58
Kazuistika 3	59
Kazuistika 4	61
Kazuistika 5	61
Kazuistika 6	62
Kazuistika 7	63
Kazuistika 8	63
Kazuistika 9	64
Kazuistika 10	64

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1	65
-----------------	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I.

Příloha II.

Příloha III.

Příloha IV.

PŘÍLOHA I.

Dobrý den,

jmenuji se Petra Bláhová, jsem studentkou 3. ročníku Vysoké školy evropských a regionálních studií, o.p.s. oboru Bezpečnostně právní činnost.

V rámci ukončení studia zpracovávám bakalářskou práci na téma: "Problematika stalkingu a specifika jeho řešení v rámci činnosti Městského ředitelství policie Plzeň."

S dovolením bych Vás chtěla požádat o spolupráci při vyplnění dotazníku, který je **anonymní** a jeho vyhodnocení bude sloužit pouze k vypracování mé bakalářské práce.

Předem děkuji za Vaši ochotu a čas věnovaný tomuto dotazníku.

1. Pohlaví

- Muž
- Žena

2. Věk

Vyplňte:

3. Znáte význam slova „stalking“?

- Ano
- Mám představu o tom, co tento pojem znamená
- Ne

4. Pojem stalking je definován jako "úmyslné, zlovolné pronásledování a obtěžování jiné osoby, jehož následkem je závažné narušování soukromí, osobní svobody a lidské důstojnosti oběti." Setkal/a jste se někdy s tímto fenoménem?

- Ano
- Ne
- Nevím

5. V případě, že jste na předchozí otázku odpověděl/a ANO, kde jste se stalkingem setkal/a?

- V osobním životě
- V médiích
- V případě známého
- Stalking ex-přítelem/ex-přítelkyní

6. Myslíte si, že stalking je vymezen podle zákona jako?

- Trestný čin
- Přestupek
- Není postižitelný podle zákona
- Nevím

7. Myslíte si, že častěji se obětmi stalkingu stávají?

- Muži
- Ženy

8. Myslíte si, že v roli pronásledovatele (stalkera) častěji bývá?

- Muž
- Žena

9. Víte, kde oběti stalkingu mohou hledat pomoc?

- PČR
- Lékař
- Linka pomoci
- Nikde

Poskytujeme:

- právní informace
- psychologické poradenství
- sociální poradenství
- bezplatné odborné a diskrétní služby a nadstandardní služby v mimořádně závažných případech (např. doprovod k soudu, návštěva zraněné oběti v nemocnici, výjezd k pozůstalým a pod.)

Nabízíme:

- právní informace
- praktické rady a pomoc a prostor pro rozhovor a pomoc s řešením vašeho problému
- psychologickou a emocionální podporu
- rady, jak získat náhradu škody (od pachatele) a peněžitou pomoc (od státu)

Bílý kruh bezpečí: 257 317 110
Nonstop linka krizové pomoci

Řekli o našich službách:

„Bála jsem se jít svědčit k soudu. Opravdu moc pro mě znamenalo, že mě obavy vzal lídér z Bílého kruhu bezpečí vážně.“

„Přestože k trestnému činu došlo v zahraničí, spojil se v našem případě Bílý kruh bezpečí s partnerskou organizací ve Švédsku. Poskytl nám podporu, terapii a právní informace, pachatel byl dopaden, odsouzen a my se snažíme zapomenout a žít dál.“

„Po pokusu vraždy na našem synovi se nám zborčil celý svět. Do 24 hodin jsme byli s manželem a dcerou v poradně Bílého kruhu bezpečí. Podpora, informace a terapie nám pomohly zvládnout první dny a týdny. Syn přežil a čerpal pomoc BKB také.“

Podpořit Bílý kruh bezpečí můžete i vy:

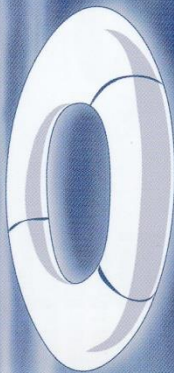
Bílý kruh bezpečí, občanské sdružení

Bankovní spojení: Česká spořitelna a.s., Rytiřská 29, Praha 1

Číslo účtu: 1937602339/0800

Služba „poradna Bílého kruhu bezpečí, o.s. Plzeň“ je registrována dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, pod číslem 6149822.

Pomoc obětem kriminality

**Poradna Bílého kruhu
bezpečí, o.s. Plzeň**

Husova 11
301 00 Plzeň

mobilní telefon: 773 551 311
tel./zázn./fax: 377 637 695
e-mail: bkb.plzen@bkb.cz
více informací www.bkb.cz

**BÍLÝ
KRUH
BEZPEČÍ**

PŘÍLOHA III.

La Strada ČR
Pomoc obětem obchodování s lidmi

La Strada ČR je jedinou specializovanou organizací, která se v rámci ČR výhradně věnuje poskytování pomoci obchodovaným a vykořisťovaným osobám. Nabízíme pomoc a podporu obětem trestného činu obchodování s lidmi nebo souvisejících trestných činů. Poskytujeme právní informace, sociální poradenství, právní zastoupení.

222 71 71 71
800 077 777 (bezplatné volání)
(na základě objednávky)

Otevírací doba:
po - pá 9⁰⁰ – 17⁰⁰
(na základě objednávky)

po 10⁰⁰ – 16⁰⁰ (česky a rusky)
út 10⁰⁰ – 16⁰⁰ (česky a anglicky)
st 12⁰⁰ – 20⁰⁰ (česky, rusky a rumunsky/moldavsky)
čt 10⁰⁰ – 16⁰⁰ (česky)

E-mail: pomoc@strada.cz

www.strada.cz

PODÁNÍ TRESTNÍHO OZNÁMENÍ
Trestní oznámení lze podat **ústně** či **pisemně** (klasickým dopisem, faxem, e-mailem).
Oznámení je **povinen převzít** každý útvar Policie ČR a každé státní zastupitelství.

TÍŠŇOVÉ LINKY

158 Policie ČR
156 Městská policie
112 Tísňové volání (jednotné evropské číslo)

PRÁVA OBĚTÍ TRESTNÝCH ČINŮ na:

- respektování osobnosti a důstojnosti, zdvořilý přístup
- ochranu před hrozícím nebezpečím a na opatření k zajištění bezpečí
- informace o místě a způsobu podání trestního oznámení
- informace, kde získat podrobnosti o průběhu trestního řízení
- doprovod důvěrníkem při úkonech v trestním řízení
- bezplatnou odbornou pomoc a právní informace
- peněžitou pomoc (při splnění zákonných podmínek).

(Plně znění práv obětí obsahuje zákon č. 45/2013Sb.)

PROBÁNÍ A MEDIÁČNÍ SLUŽBA
ČESKÉ REPUBLIKY

Bezpečné město
www.bezpecnemesto.eu

VIDA99 ©2014

Probační a mediální služba ČR

Poradna pro oběti trestných činů

- podpora a pomoc všem obětem trestných činů,
- poradenství při vyrovnávání se s dopady trestného činu,
- po: adenzství v rámci orientace v přípravném řízení,
- základní právní informace,
- zprostředkování dalších služeb.

773 783 677

Otevírací doba:
pondělí, středa 13⁰⁰ – 15⁰⁰
(po telefonické domluvě i v jiném termínu)

E-mail:
zbenesova@pms.justice.cz,
sedlackova.poradna@gmail.com

Edvarda Beneše 1
Pízeň

www.restorativnijustice.cz

Bílý kruh bezpečí Poradna BKB - Pízeň

Vstřícná, okamžitá, diskretní a bezplatná pomoc obětem trestných činů, svědkům a pozůstalým po obětech. Právníci, psychologové a případový manažer poskytují vysoce odbornou a komplexní pomoc obětem kriminality (informace o trestním řízení, právech obětí, náhradě škody, psychologické a sociální poradenství). Zvlášť zranitelným obětem nabízí BKB psychoterapeutický program případně své terénní služby.

773 551 311
377 637 695

Otevírací doba:
úterý, čtvrtek 16⁰⁰ – 18⁰⁰
(poradna)

NONSTOP
257 317 110 - linka BKB
251 511 313 - DONA linka
(případový manažer)

E-mail: bkb.plzen@bkb.cz
Husova 11 (budova ZČU)
Pízeň 1, 301 00

Člověk v tísní Regionální pobočka Pízeň

- pomoc obětí při základní orientaci trestné činnosti v její situaci,
- poskytování právních informací o postavení obětí v rámci soudních nebo správních řízení a informací o jejich právech
- pomoc při sepsání dokumentů a doprovod na jednání.

602 250 210
377 240 090

Otevírací doba:
středa - pátek 8⁰⁰ – 16⁰⁰
(nutné objednání)

E-mail:
dana.pluharova@clovekvtsni.cz

Mikulášské nám. 17
Pízeň 326 00

www.clovekvtsni.cz/pizen

Diakonie ČCE - Západní Čechy

PLUS pro lidi v krizové situaci

Pracovníci služby PLUS pro lidi v krizové situaci poskytují dětem, dospívajícím, ale i dospělým (jednotlivcům, páram a rodinám) odbornou psychologickou podporu a bezpečné provázání v situacích, které sami vnímají jako nelahavé a ohrožující a nedokáží je zvládat vlastními silami.

Služby jsou poskytovány ambulantně v prostorách organizace. Klienti je mohou využívat jednorázově či opakovaně (krátkodobě), jsou bezplatné, diskretní a anonymní.

377 223 221
733 414 421

Otevírací doba:
po 9⁰⁰ – 19⁰⁰ čt 12⁰⁰ – 19⁰⁰
út/st 9⁰⁰ – 16⁰⁰ pá 9⁰⁰ – 16⁰⁰

E-mail:
plus.zapad@diakonie.cz

Prokopova 17, Pízeň 301 00

TERÉN
PRO OHROŽENÉ OSOBY

Terén pro ohrožené osoby

Služba je převážně zaměřena na prevenci a boj proti obchodování s lidmi a pracovnímu vykořisťování. Pomáháme také migrantům řešícím pracovní-právní vztahy a pobytové záležitosti na území ČR, s čímž obvykle souvisí jejich výskyt v kriminálním prostředí.

737 651 641
SOS linka pro klienty

Otevírací doba:
pondělí - pátek 8⁰⁰ – 17⁰⁰
V případě závažné situace je možná individuální domluva a nepřetržitý provoz i mimo uvedené hodiny.

E-mail: teren.zapad@diakonie.cz

Rodinná 39, Pízeň 312 00

Diecézní charita Pízeň Intervenční centrum Pízeňského kraje

Poskytujeme podporu a poradenství osobám ohroženým domácím násilím.

777 167 004

Otevírací doba:
po - pá 9⁰⁰ – 12⁰⁰ // 13⁰⁰ – 15⁰⁰
(při osobní domluvě i v jiném termínu)

E-mail: ic@dchp.cz

Cukrovarská 16, Pízeň 301 00

Terénní krizová služba

Poskytujeme krizovou pomoc lidem v krizových životních situacích a mimořádných událostech (tragické nehody, přeapadení a jiné trestné činy spojené s ohrožením života a zdraví).

Poskytujeme krizovou intervenci, poradenství a doprovázení.

777 167 004

Otevírací doba: NONSTOP

E-mail: krize@dchp.cz

Cukrovarská 16, Pízeň 301 00

www.dchp.cz

In IUSTITIA

Poradna pro oběti násilí z nenávisi

Nabízíme sociální poradenství, poskytnutí právních informací, doprovod a podporu při jednání s různými institucemi, služby zmocněnce a důvěrníka, v potřebných případech zprostředkování zastupování advokátem zdarma či zprostředkování psychologické pomoci.

222 984 785
773 177 636

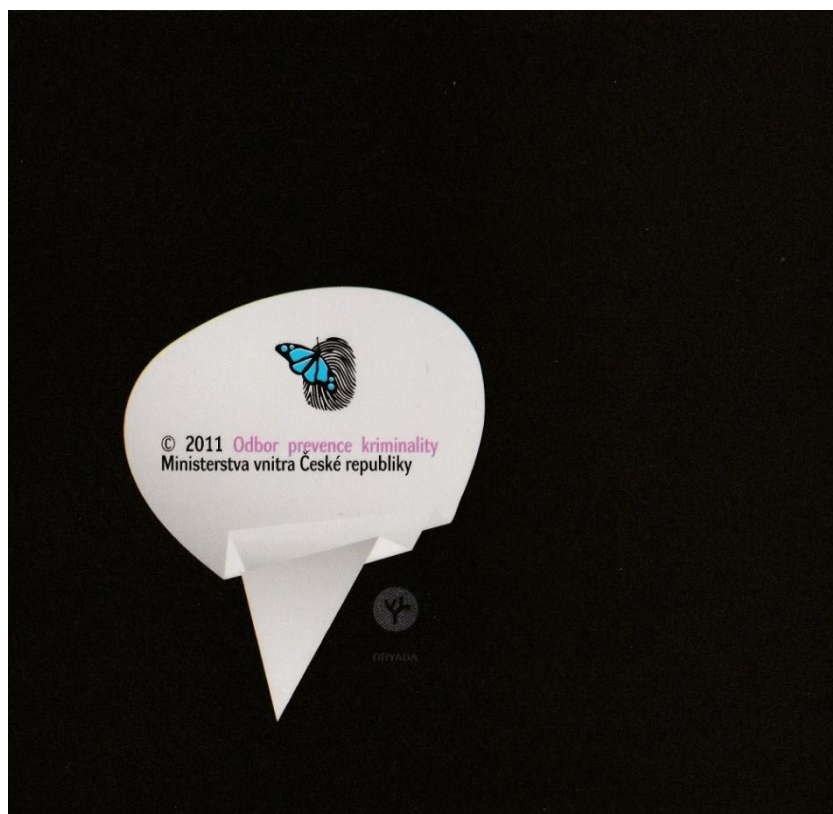
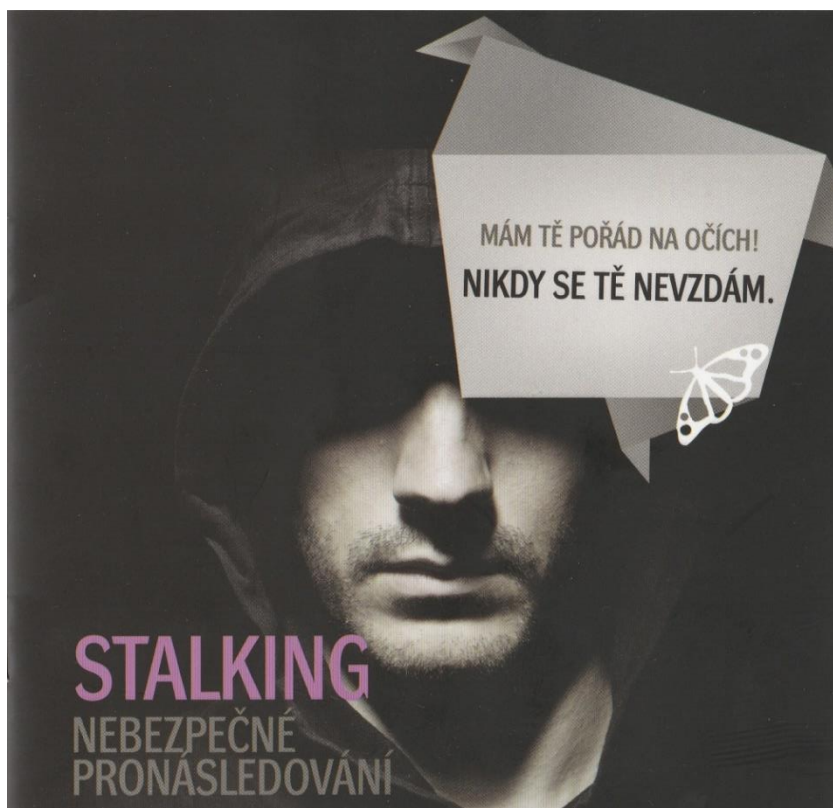
Otevírací doba:
pondělí, čtvrtek 9⁰⁰ – 17⁰⁰
(na základě předchozího objednání)

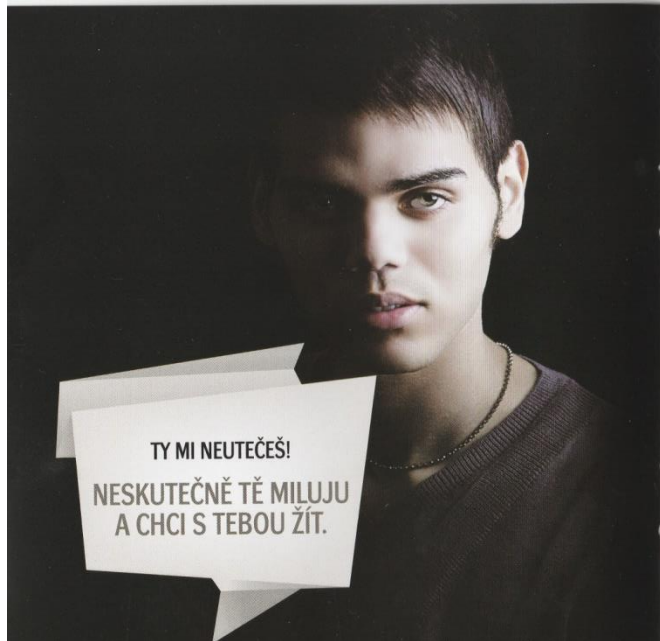
pondělí - pátek
(čas a místo
na základě dohody s klientem)

E-mail: poradna@in-ius.cz

Slezská 103, Praha 3, 130 00

PŘÍLOHA IV.

„Láska je život. Nikdo mě nezastaví. Najdu si tě všude.“
Cítát z dopisu zasláno ženě, která utekla od přítele poté, co ji fyzicky napadl.

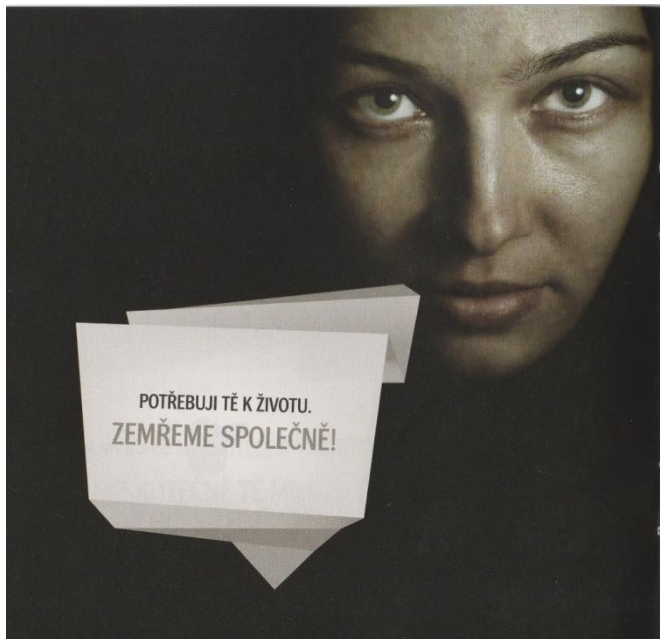
**OD 1.1.2010 JE NEBEZPEČNÉ
PRONÁSLEDOVÁNÍ (STALKING)
TRESTNÝM ČINEM.**

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

PREVENCE
SE MUSÍ VYPLATIT

NEBEZPEČNÉ PRONÁSLEDOVÁNÍ

Rozdíl mezi „běžnou“ nešťastnou láskou a stalkingem je zásadní. Nešťastně zamilovaní trápí především sami sebe, pronásledovatel trápí druhé.

Nebezpečné pronásledování lze definovat jako specifickou formu vztahového násilí. Jeho podstatou je totiž násilné a nežádoucí pronikání do soukromé sféry oběti a to takovým způsobem, že u oběti vzniká důvodný pocit ohrožení. Podstatné je, že nebezpečné pronásledování se vždy odehrává na pozadí mezilidských vztahů, nezávisle na tom, zda se jedná o vztahy reálné či smyšlené, intímní nebo jiné, například sousedské nebo pracovní. Pronásledovatel a jeho oběť se ve většině případů znají.

Aby mohla policie pronásledovatele obvinít z nebezpečného pronásledování, musí být splněny zejména tyto podmínky:

- » musí být jednoznačné, že pronásledovatel tak činí proti vůli oběti
- » pronásledování musí být dlouhodobé (uvádí se min. 4–6 týdnů, ale není nutné podmínkou), ale také intenzivní (např. vícekrát za den)

DRUHY NEBEZPEČNÉHO PRONÁSLEDOVÁNÍ

- » obtěžování (opakované pokusy o kontakt, zaslání dopisů, SMS, dáreků, neustálé telefonování)
- » pronásledování (vyhledávání fyzické blízkosti např. v místě bydliště, v zaměstnání, pozorování...)
- » pronásledování s vyhrožováním (demonstrování „moci“, které u pronásledovaného vyvolávají oprávněný strach a obavy, ničení věcí pronásledovaného...)

Oběti stalkingu se může stát kdokoliv!
Zahraniční výzkumy uvádí, že se s ním setkala
8% žen a 2% mužů. Lze předpokládat, že v ČR
je tato situace obdobná.

Rozpoznat pronásledovatele není vůbec snadné, často se to ani nepodaří. Může se jevit jako normální, „slušný“ člověk, který ve svém okolí působí nenápadně, a je dobře sociálně přizpůsobený. Pronásledovatel je nejčastěji bývalý partner pronásledovaného, častěji muž než žena.

Ženy se někdy jeví jako problematictější útočník - bývají cílevědomé a systematické. Ke svým atakům nejčastěji užívají mobilní telefony - sms zprávy.

DŮSLEDKY NEBEZPEČNÉHO PRONÁSLEDOVÁNÍ

- » **psychické** (poruchy spánku, podrážděnost, únava, žaludeční potíže, bolesti hlavy, neustálé myšlenky na pronásledování, poruchy soustředění; v nejtěžších případech noční můry a deprese...)
- » **sociální** (nedůvěra vůči ostatním, strach z neznámých lidí, nezájem o dříve důležité aktivity...)
- » **pracovní** (neschopnost soustředění se, snížení pracovního výkonu, změna pracovního místa...)

Kyberstalking je zvláštní podoba nebezpečného pronásledování páchaná prostřednictvím internetu a sociálních sítí.

- » zaslání obtěžujících e-mailů
- » vytvoření falešné internetové stránky/blogu, kde se o oběti zveřejňují nepravdivé informace ve snaze snížit její důvěryhodnost, pověst apod. Tyto informace šíří komunikační kanály (chat, ICQ, Skype, e-mail, Wikipedie, sociální sítě apod.)
- » vyhrožování prostřednictvím internetu
- » zavírání počítače, odcizování elektronických dat

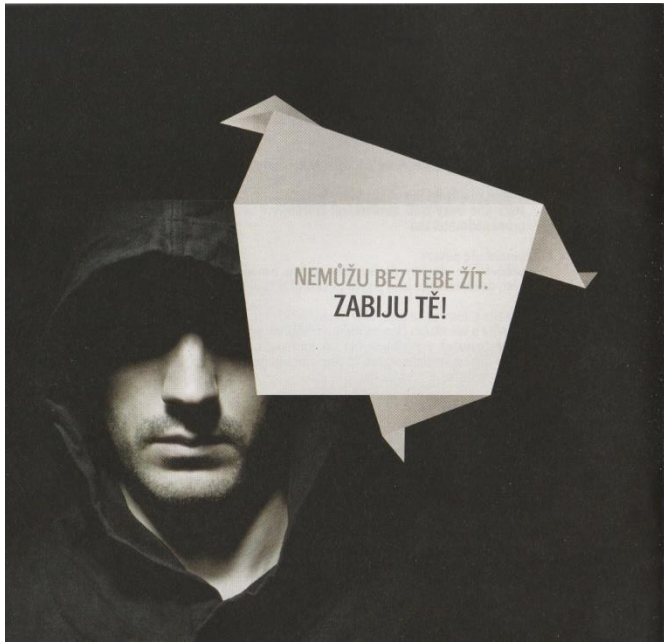
7

DOPORUČENÍ A PRAKTICKÉ RADY PRO POTENCIONÁLNÍ OBĚTI NEBEZPEČNÉHO PRONÁSLEDOVÁNÍ

- » **nulová reakce**
přerušete s pronásledovatelem veškeré kontakty
- » **vyhýbejte se setkání s pronásledovatelem**
volte jiné trasy z/do zaměstnání, změňte své návyky, časy, které pronásledovatel zná
- » **shromažďujte důkazy**
uchovávejte všechny dopisy, sms zprávy, e-maily, dárky, zničené věci, dokumentujte jeho pohyb ve vaší blízkosti – fotografujte
- » **informujte o tom, co se děje, vaše okolí**
řekněte o své situaci členům rodiny, přátelům, sousedům, kolegům, zaměstnavateli – zvyšujete tím tak možnost své ochrany; pokud máte děti, vysvětlete jim, co se děje, informujte také jejich učitele, školu či školku
- » **udělejte maximum pro svou bezpečnost**
když se vám něco nezdá být v pořádku, nebojte se na veřejnosti zavolat o pomoc, kontaktujte policii; neposkytujte nikomu, kromě důvěryhodných osob, informace o svých plánech, o novém telefonním čísle apod.; říkejte, kam jdete a s kým a kdy se vrátíte, neodmítejte doprovod; naučte děti vyhledat pomoc a volat tísňovou linku
- » **vyhledejte pomoc a podporu**
podejte trestní oznámení, kontaktujte Policii ČR – v některých případech stačí, když je pronásledovatel vyšší autoritou upozorněn, že jeho jednání lze kvalifikovat jako trestný čin a s pronásledováním přestane; vyhledejte odbornou pomoc na krizových linkách (poradny, intervenční centra...)

9

NEMŮŽU BEZ TEBE ŽÍT.
ZABIJU TĚ!

KAM SE OBRÁTIT PRO POMOC

Policie ČR	158
Městská policie	156
Integrovaný záchranný systém	112

POMÁHAJÍCÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE

Centrum krizové intervence	284 016 666
Bílý kruh bezpečí, o.s (nonstop)	257 317 110
Dona linka (nonstop) www.donalinka.cz	251 511 313
ROSA, o.s.	241 432 466
SOS linka ROSA (Po–Pá: 9.00–18.00)	602 246 102
Acorus, o.s. (nonstop linka)	283 892 772
Profem, o.p.s. www.profem.cz Linka právní pomoci (středa 18.30–20.30)	224 910 744